



અમીરે આહુદે સુજ્ઞાતા بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ કી કિતાબ “ફિત્રાને રમાગાન” સે લિયે ગાં મવાદ કી છટી કિસા

Fitre Ke Zaruri Masaail (Gujarati)

# ફિત્રે કે અરૂરી મસાઇલ

કુદ્રાત ૩૬

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ



શૈખ તરીકત, અમીરે આહુદે સુજ્ઞાત, જાનિયે દા'વતે ધર્માભી, હાસ્ત અલ્લામા મૌલાના અનુ જિવાઓ

મુહમ્મદ ઇલ્�યાસ અતાર કાઉરી રાવી

دَعَائُتُ بِرَبِّكَاهُمْ  
الْكَلَّابُ



الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ  
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

### કિતાબ પઠને કી દુઅા

અજુ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હજરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અતાર કાદિરી રજવી દાંચાની કિતાબ યા ઈસ્લામી સભક પઠને સે પહોલે જૈલ મેં દી હુદી દુઅા પઠ લીજિયે એ કુદુરું પઢેંગે યાદ રહેણા. દુઅા યેહ હૈ :

اللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَلَذُّرْ  
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَذَالِّ الْجَلَلِ وَالْأَكْرَامِ

તરજમા : એ અલ્લાહ ! હમ પર ઈલ્લો છિકમત કે દરવાજે ખોલ દે ઔર હમ પર અપની રહમત નાનિલ ફરમા ! એ અજમત ઔર બુઝુંગી વાલે !

(المستطرف ج 1، ص 4، دار الفكر بيروت)

નોટ : અવ્યાલ આભિર એક એક બાર દુર્દણ શરીર પઠ લીજિયે.

તાલિબે ગમે મદીના

વ બકીઅ

વ માઝિકરત



13 શવાલુલ મુકર્રમ 1428 હિ.

### ફિને કે ઝરી મસાઈલ

યેહ રિસાલા (ફિને કે ઝરી મસાઈલ)

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હજરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અતાર કાદિરી રજવી જિયાઈ દાંચાની ને ઉર્દૂ જબાન મેં તહરીર ફરમાયા હૈ.

ટ્રાન્સલેશન ડીપાર્ટમેન્ટ (દા'વતે ઈસ્લામી) ને ઈસ રિસાલે કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઔર મકતબતુલ મદીના સે શાઓએ કરવાયા હૈ. ઈસ મેં અગર કિસી જગા કમી બેશી પાએ તો ટ્રાન્સલેશન ડીપાર્ટમેન્ટ કો (બ જરીએ મકતૂબ, ઈ મેઈલ યા sms) મુતાલઅ ફરમા કર સવાબ કર્માયિધે.

**રાબિતા : ટ્રાન્સલેશન ડીપાર્ટમેન્ટ (દા'વતે ઈસ્લામી)**

મકતબતુલ મદીના, સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી માઝિકરત કે સામને,  
તીન દરવાજા, અહમદાબાદ-1, ગુજરાત, ઈન્દ્રિયા

MO. 9898732611 E-mail : [hindibook@dawateislamihind.net](mailto:hindibook@dawateislamihind.net)



**کرمانے میں سماں** : حَلَّ اللَّهُ عَلَيْهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ  
اَنْدَلَاب (عَزَّوَجَلَّ) (عَسْ) پر دس رہنمائے بے جاتا ہے۔ (سلام)

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ  
اَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

# ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

મૌલા અલી ને ખાલી હથેલી પર દમ કિયા ઓર..... : એક બાર કિસી બિકારી ને કુફ્ફાર સે સુવાલ કિયા, ઉન્હોંને મજાકન અમીરુલ મુઅમિનીન હજુરતે સાચ્યાદુના મૌલા મુશ્કિલ કુશા, અલિયુલ મુર્ત્જા, શેરે ખુદા કુર્માની હજુરતે સાચ્યાદુના મૌલા મુશ્કિલ કુશા, અલિયુલ મુર્ત્જા, શેરે ખુદા પાસ ભેજ દિયા જો કે સામને તશરીફ ફરમાયે. ઉસ ને હાજિર હો કર દસ્તે સુવાલ દરાર કિયા, આપ ને કુર્માની હજુરતે સાચ્યાદુના મૌલા મુશ્કિલ કુશા, અલિયુલ મુર્ત્જા, શેરે ખુદા ને 10 બાર દુર્દશ શરીફ પઢ કર ઉસ કી હથેલી પર દમ કર દિયા ઓર ફરમાયા : “મુછી બન્દ કર લો ઓર જિન લોગોંને ભેજા હૈ ઉન કે સામને જા કર ખોલ દો.” (કુફ્ફાર હંસ રહે થે કે ખાલી કુંક મારને સે ક્યા હોતા હૈ !) મગર જબ સાઈલ ને ઉન કે સામને જા કર મુછી ખોલી તો ઉસ મેં એક દીનાર થા ! યેહ કરામત દેખ કર કઈ કાફિર મુસલ્માન હો ગયે. (رَاحِثُ الْقُلُوب مِن ٥٠)

विद्युत जिस ने किया हुआ दुरुद शारीक और दिल से पढ़ा हुआ दुरुद शारीक

હાજતે સબ રવા હુંઈ ઉસ કી હે અજબ કીમિયા ફુરુદ શરીક

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْحَبِيبِ!

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અલ્લાહ ગુરૂજી કે મહિબૂબ, દાનાએ

ગુયૂબ, મુનજૂહિન અનિલ ઉયૂબ કહી રહ્યે હત્યા એવી વેસ્ટ્મન ને રમાન શરીર કે મુખારક મહીને કે મુતાલિક દુર્ઘાટ ફરમાયા હૈ કે ઇસ મહીને કા પહોલા અશરા રહેત, દૂસરા મળિકરત ઓર તીસરા અશરા જહિનામ સે આજાઈ કા હૈ.

(ابن خریمہ ج ۳ ص ۱۹۲ حدیث ۱۸۸۷)



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਟਕਾ:** ﷺ : ਉਸ ਸ਼ਾਖਸ ਕੀ ਨਾਕ ਖਾਕ ਆਵੁਣ ਹੋ ਕਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰਾ  
ਛਿਕ ਹੋ ਔਰ ਵੋਡ ਸੂਜ ਪਰ ਫੁਰਦੇ ਪਾਕ ਨ ਪਢੇ। (ਤਬਿੰਦੀ)

ਮਾ'ਲੂਮ ਹੁਵਾ ਕੇ 2 ਮਾਝਾਨੁਲ ਮੁਖਾਰਕ ਰਹਮਤ ਵ ਮਹਿਫ਼ਰਤ ਔਰ 7 ਹਜ਼ਾਮ  
ਸੇ ਆਯਾਦੀ ਕਾ ਮਹੀਨਾ ਹੈ, ਲਿਹਾਜਾ ਈਸ ਰਹਮਤੋਂ ਔਰ ਬਰਕਤੋਂ ਭਰੇ ਮਹੀਨੇ  
ਕੇ ਝੌਰਨ ਬਾਏ ਹਮੇਂ ਈਹ ਸਈਦ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਨੇ ਕਾ ਮੌਕਾ ਫਰਾਹਮ ਕਿਯਾ ਗਿਆ  
ਹੈ ਔਰ ਈਹੁਲ ਫਿਤ੍ਰ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਖੁਸ਼ੀ ਕਾ ਈਤਾਹਾਰ ਮੁਸ਼ਤਹਬ ਹੈ। ਅਲਖਾਹ ਗੁਰੂਜ਼ ਕੇ  
ਝੱਲੋ ਰਹਮਤ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੇ ਕੀ ਤਰਗਿਬ ਤੋ ਕੁਰਾਨੇ ਕਰੀਮ ਮੌਜੂਦ ਭੀ ਮੌਜੂਦ  
ਹੈ। ਚੁਨਾਨ੍ਧੇ ਪਾਰਹ 11 ਸੂਰਾਏ ਪ੍ਰਾਨੁਸ ਕੀ ਆਧਾਤ ਨਮਿਰ 58 ਮੌਜੂਦ ਹੋਤਾ ਹੈ :  
**قُلْ يَفْصِلُ اللَّهُ وَبِرَحْمَتِهِ فَيُنَزِّلُكَ فَلَيْقِرْخُوا**      ਤਰਜਮਾਏ ਕਨ੍ਗੁਲ ਈਮਾਨ : ਤੁਮ ਫਰਮਾਓ  
ਅਲਖਾਹ ਹੀ ਕੇ ਫ਼ਰੂਲ ਔਰ ਤੁਸੀ ਕੀ ਰਹਮਤ,  
ਔਰ ਈਸੀ ਪਰ ਚਾਹਿਏ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੋ।

**ਫਿਲ ਜਿਨ੍ਦਾ ਰਹੇਗਾ :** ਨਾਭਿਆਂ ਕੇ ਸੁਲਤਾਨ, ਰਹਮਤੇ ਆਲਮਿਥਾਨ, ਸਰਦਾਰੇ  
ਦੀ ਜਹਾਨ, ਮਹਾਬੂਬੇ ਰਹਮਾਨ ਕਾ ਫਰਮਾਨੇ ਬਰਕਤ ਨਿਸ਼ਾਨ  
ਹੈ : “ਜਿਸ ਨੇ ਈਠਨ ਕੀ ਰਾਤ (ਧਾ'ਨੀ ਸ਼ਬੇ ਈਹੁਲ ਫਿਤ੍ਰ ਔਰ ਸ਼ਬੇ ਈਹੁਲ ਅਗੂਹਾ)  
ਤਲਬੇ ਸੇਵਾਬ ਕੇ ਲਿਧੇ ਕਿਧਾਮ ਕਿਧਾ, ਉਸ ਇਨ ਉਸ ਕਾ ਫਿਲ ਨਹੀਂ ਮਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਿਨ  
(ਲੋਗਾਂ ਕੇ) ਫਿਲ ਮਰ ਜਾਓਂਗੇ।”      (ابਿ ਮਾਜਿ ۲ ص ۳۶۵ حਦਿਥ ۱۷۸۲)

**ਜਨਤ ਵਾਜਿਬ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ :** ਏਕ ਔਰ ਮਕਾਮ ਪਰ ਹਜ਼ਰਤੇ ਸਥਿਅਦੁਨਾ  
ਮੁਆਜ ਬਿਨ ਜਬਲ ਉੱਤੇ ਰਖੀ ਹੈ, ਫਰਮਾਤੇ ਹੈਂ : ਜੋ ਪਾਂਚ ਰਾਤੋਂ ਮੌਜੂਦ  
ਸ਼ਬ ਬੇਦਾਰੀ ਕਰੇ ਉਸ ਕੇ ਲਿਧੇ ਜਨਤ ਵਾਜਿਬ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜੁਲ ਹਿਜ਼ਆ ਸ਼ਰੀਕ ਕੀ  
ਆਈਵੀ, ਨਵੀਂ ਔਰ ਦੱਸਵੀਂ ਰਾਤ (ਈਸ ਤਰਹ ਤੀਨ ਰਾਤੋਂ ਤੋ ਧੇਹ ਹੁੰਦੀ) ਔਰ ਗੈਥੀ  
ਈਹੁਲ ਫਿਤ੍ਰ ਕੀ ਰਾਤ, ਪਾਂਚਵੀਂ ਸ਼ਾਬਾਨੁਲ ਮੁਅਗੂਝਮ ਕੀ ਪਨਦਰਹਵੀਂ ਰਾਤ (ਧਾ'ਨੀ  
ਸ਼ਬੇ ਬਰਾਅਤ)।      (الਤੰزیب و التੰہیب ج ۲ ص ۹۸ حਦਿਥ ۲)

**ਮੁਆਜੀ ਕਾ ਏਲਾਨੇ ਆਮ :** ਹਜ਼ਰਤੇ ਸਥਿਅਦੁਨਾ ਅਖੁਲਲਾਹ ਈਜਨੇ  
ਅਖ਼ਬਾਸ ਕੀ ਏਕ ਰਿਵਾਧਤ ਮੌਜੂਦ ਭੀ ਹੈ : ਜਬ ਈਹੁਲ ਫਿਤ੍ਰ ਕੀ



ਫਰਮਾਨੇ ਸੁਸਤਕਾ : ﷺ : ਜੋ ਮੁਜ ਪਰ ਦਸ ਮਰਤਬਾ ਹੁਣਦੇ ਪਾਕ ਪਥੇ ਅਲਵਾਹ  
ਉਸ ਪਰ ਸੋ ਰਹਮਤੇ ਨਾਜ਼ਿਲ ਫਰਮਾਤਾ ਹੈ। (طہرانی)

ਮੁਖਾਰਕ ਰਾਤ ਤਥਾਰੀਫ ਲਾਤੀ ਹੈ ਤੋ ਈਦੇ “ਲੈਲਤੁਲ ਜਾਈਆ” ਧਾ’ਨੀ “ਈਨਾਮ  
ਕੀ ਰਾਤ” ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਪੁਕਾਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਈਦ ਕੀ ਸੁਖ ਛੋਤੀ ਹੈ ਤੋ ਅਲਵਾਹ  
ਉੱਝੌਗੀ ਅਪਨੇ ਮਾ’ਸੂਮ ਫਿਰਿਥਤੋਂ ਕੋ ਤਮਾਮ ਸ਼ਹਰਾਂ ਮੌਂ ਭੇਜਤਾ ਹੈ, ਚੁਨਾਨ੍ਯੇ ਵੋਹ  
ਫਿਰਿਥੇ ਜਗੀਨ ਪਰ ਤਥਾਰੀਫ ਲਾ ਕਰ ਸਥਾਨਿਆਂ ਔਰ ਰਾਹਿਂ ਤੇ ਸਿਰੋਂ ਪਰ ਖਤੇ  
ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੋਣ ਅੰਦਰ ਈਦ ਤਰਹ ਨਿਦਾ ਫੇਤੇ ਹੋਣੇ : “ਏ ਉਮਮੇ ਮੁਖਮਦ  
ਉੱਕਾਲੁਲ ਉਲੀਲ ! ਉਸ ਰਖੇ ਕਰੀਮ ਉੱਝੌਗੀ ਕੀ ਬਾਰਗਾਹ ਕੀ ਤਰਫ ਚਲੋ !  
ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਿਧਾਦਾ ਅਤਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਔਰ ਬਤੇ ਸੇ ਬਤਾ ਗੁਨਾਹ ਮੁਆਫ ਫਰਮਾਨੇ  
ਵਾਲਾ ਹੈ।” ਫਿਰ ਅਲਵਾਹ ਉੱਝੌਗੀ ਅਪਨੇ ਬਨਦੋਂ ਸੇ ਧੂ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਤਾ ਹੈ : “ਏ  
ਮੇਰੇ ਬਨਦੋ ! ਮਾਂਗੋ ! ਕਿਆ ਮਾਂਗਤੇ ਹੋ ? ਮੇਰੀ ਈਝੂਤੀ ਜਲਾਲ ਕੀ ਕਸਮ ! ਆਜ ਕੇ  
ਰੋਝ ਈਦ (ਨਮਾਯੇ ਈਦ ਕੇ) ਈਜਤਿਮਾਅ ਮੌਂ ਅਪਨੀ ਆਖਿਰਤ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੌਂ ਜੋ ਕੁਝ  
ਸੁਵਾਲ ਕਰੋਗੇ ਵੋਹ ਪੂਰਾ ਕਰੁੰਗਾ ਔਰ ਜੋ ਕੁਝ ਦੁਨ੍ਯਾ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੌਂ ਮਾਂਗੋਗੇ ਉਸ ਮੌਂ  
ਤੁਮਾਰੀ ਭਲਾਈ ਕੀ ਤਰਫ ਨਜ਼ਰ ਫਰਮਾਉਂਗਾ (ਧਾ’ਨੀ ਈਦ ਸੁਆਮ੍ਲੇ ਮੌਂ ਵੋਹ  
ਕਰੁੰਗਾ ਜਿਸ ਮੌਂ ਤੁਮਾਰੀ ਬੇਹਤਰੀ ਹੋ) ਮੇਰੀ ਈਝੂਤ ਕੀ ਕਸਮ ! ਜਬ ਤਕ ਤੁਮ ਮੇਰਾ  
ਲਿਹਾਜ ਰਖੋਗੇ ਮੌਂ ਭੀ ਤੁਮਾਰੀ ਘਤਾਓਂ ਕੀ ਪਈ ਪੋਥੀ ਫਰਮਾਤਾ ਰਹੁੰਗਾ। ਮੇਰੀ  
ਈਝੂਤੀ ਜਲਾਲ ਕੀ ਕਸਮ ! ਮੈਂ ਤੁਮਹੁੰ ਛਦ ਸੇ ਬਢਨੇ ਵਾਲੋਂ (ਧਾ’ਨੀ ਮੁਜ਼ਹਿਮੋਂ) ਕੇ  
ਸਾਥ ਰਖਾ ਨ ਕਰੁੰਗਾ। ਬਸ ਅਪਨੇ ਘਰਾਂ ਕੀ ਤਰਫ ਮਹਿਫ਼ਰਤ ਧਾਫ਼ਤਾ ਲੈਟ ਜਾਓ。  
ਤੁਮ ਨੇ ਮੁਜੇ ਰਾਜੀ ਕਰ ਦਿਯਾ ਔਰ ਮੈਂ ਭੀ ਤੁਮ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਿਆ।”

(الترغيب والترهيب ج ٢ ص ٦٠ حديث ٢٢٧)

**ਕੋਈ ਸਾਈਲ ਮਾਧੂਸ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ :** ਮੀਠੇ ਮੀਠੇ ਈਸਲਾਮੀ ਭਾਈਧਾਂ ! ਗੌਰ  
ਤੋ ਫਰਮਾਈਥੇ ! ਈਦੁਲ ਫਿਤ੍ਰ ਕਾ ਹਿਨ ਕਿਸ ਕਟੁਰ ਅਛਮ ਤਰੀਨ ਹਿਨ ਹੈ, ਈਦੇ  
ਹਿਨ ਅਲਵਾਹੁ ਰਖਿਆਲ ਈਝੂਤ ਉੱਝੌਗੀ ਕੀ ਰਹਮਤ ਨਿਹਾਇਤ ਜੋਥ ਪਰ ਛੋਤੀ ਹੈ,  
ਦਰਬਾਰੇ ਖੁਦਾਵਨਾਈ ਸੇ ਕੋਈ ਸਾਈਲ ਮਾਧੂਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਤਾ। ਏਕ ਤਰਫ



ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਕਾ : ﷺ : ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਜਿਕ ਹੁਵਾ ਔਰ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਪਰ  
ਦੁਇਂ ਪਾਕ ਨ ਪਥਾ ਤਹਕੀਕ ਵੋਲ ਬਦ ਬਜ਼ਤ ਹੋ ਗਯਾ। (ابن سਟੀ)

**ਅਲਲਾਹ ਉੰਗੂਜ਼ੀ ਕੇ ਨੇਕ ਬਨਦੇ ਅਲਲਾਹ ਉੰਗੂਜ਼ੀ ਕੀ ਬੇ ਪਾਪਾਂ ਰਹਮਤਾਂ ਔਰ ਬਖ਼ਿਆਈਂ  
ਪਰ ਖੁਣਿਆਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹੋਤੇ ਹੋਂ ਤੋ ਦੂਸਰੀ ਤਰ੍ਹ ਮੌਮਿਨਾਂ ਪਰ ਅਲਲਾਹ ਉੰਗੂਜ਼ੀ  
ਕੀ ਈਤਨੀ ਕਰਮ ਨਵਾਜ਼ਿਆਂ ਫੇਖ ਕਰ ਈਨਸਾਨ ਕਾ ਬਦ ਤਰੀਨ ਦੁਖਮਨ ਸ਼ੈਤਾਨ  
ਆਗ ਬਗੂਲਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਚੁਨਾਨ੍ਯੇ**

**ਸੈਤਾਨ ਕੀ ਬਦ ਹਵਾਸੀ :** ਹਜ਼ਾਰਤੇ ਸਥਿਦੁਨਾ ਵਡਭ ਬਿਨ ਮੁਨਾਬੇਹ  
ਈਤਾਨੀ ਫਰਮਾਤੇ ਹੋਏ : ਜਿਥੁੰ ਈਤ ਆਤੀ ਹੈ, ਸੈਤਾਨ ਚਿਲਦਾ ਚਿਲਦਾ  
ਕਰ ਰੋਤਾ ਹੈ। ਈਸ ਕੀ ਬਦ ਹਵਾਸੀ ਫੇਖ ਕਰ ਤਮਾਮ ਸ਼ਧਾਤੀਨ ਉਸ ਕੇ ਗਿਰਦ ਜਮਾ  
ਹੋ ਕਰ ਪ੍ਰਥਿਤ ਹੋਏ : ਐ ਆਕਾ ! ਆਪ ਕ੍ਰਿਯੁ ਗੁਭ ਨਾਕ ਔਰ ਉਦਾਸ ਹੋ ? ਵੋਹ  
ਕਿਹਤਾ ਹੈ : ਹਾਅੇ ਅਫਸੋਸ ! ਅਲਲਾਹ ਉੰਗੂਜ਼ੀ ਨੇ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਉਮਮੇ ਮੁਹੱਮਦ  
ਈਤਾਨੀ ਜਵਾਹਿਸਾਤ ਮੌਜੂਦ ਕਰ ਦੇ। (مکاشفۃ القلوب ص ۳۰۸)

**ਕਿਥਾ ਸੈਤਾਨ ਕਾਮਾਬ ਹੈ ? :** ਮੀਠੇ ਮੀਠੇ ਈਸਲਾਮੀ ਭਾਈਧੋ ! ਫੇਖਾ ਆਪ  
ਨੇ ! ਸੈਤਾਨ ਪਰ ਈਦ ਕਾ ਦਿਨ ਨਿਹਾਇਤ ਗਿਰਾਂ ਗੁਝਰਤਾ ਹੈ ਲਿਹਾਜਾ ਵੋਲ ਸ਼ਧਾਤੀਨ  
ਕੀ ਹੁਕਮ ਸਾਇਦ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕੇ ਤੁਮ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੀ ਲੜ੍ਹਾਤੇ ਨਫਸਾਨੀ ਮੌਜੂਦ  
ਮੁਹੱਮਦ ਕਰ ਦੋ ! ਐਸਾ ਲਗਤਾ ਹੈ, ਝੀ ਜਮਾਨਾ ਸੈਤਾਨ ਅਪਨੇ ਈਸ ਵਾਰ ਮੌਜੂਦ  
ਕਾਮਾਬ ਨਾਕਰ ਆ ਰਹਾ ਹੈ। ਈਦ ਕੀ ਆਮਦ ਪਰ ਹੋਨਾ ਤੋ ਧੇਹ ਯਾਹਿਧੇ ਕੇ  
ਈਬਾਦਾਤ ਵ ਹਸਨਾਤ ਕੀ ਕਸਰਤੀ ਬੋਹਤਾਤ ਕਰ ਕੇ ਰਖੋ ਕਾਏਨਾਤ ਕਾ  
ਜਿਧਾਦਾ ਸੇ ਜਿਧਾਦਾ ਸ਼ੁਕ ਅਦਾ ਕਿਧਾ ਜਾਅੇ, ਮਹਾਰ ਅਫਸੋਸ ! ਸਦ ਕਰੋਹ  
ਅਫਸੋਸ ਅਥ ਅਕਸਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਈਟੇ ਸਈਦ ਕਾ ਹਕੀਕੀ ਮਕਸਦ ਹੀ ਭੁਲਾ ਬੈਠੇ  
ਹੋਣੇ ! ਵਾ ਹਸਤਾ ! ਅਥ ਤੋ ਈਦ ਮਨਾਨੇ ਕਾ ਧੇਹ ਅਨਦਾਜ਼ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਕੇ ਬੇਛੂਫ਼ਾ  
ਨਕਥੋ ਨਿਗਾਰ ਬਲਕੇ ਉੰਗੂਜ਼ੀ ਮਾਂਗਾਂਦਾਰ ਕੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੇ ਭਡਕੀਲੇ ਕਪੜੇ  
ਪਹਨੇ ਜਾਤੇ ਹੋਏ (ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਰੀਅਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਕੇ) ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਪਰ ਜਾਨਦਾਰ ਕੀ ਤਸਵੀਰ ਹੋ



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਟਕਾ** ﴿كَلَّا لِتَعْلَمَ عَلَيْهِ الْأَوْزَانُ﴾ : ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੜ ਪਰ ਸੁਭਵ ਵ ਸ਼ਾਮ ਦਸ ਦਸ ਬਾਰ ਫੁਰਦੇ ਪਾਕ ਪਥਾ (ਉਸੇ ਤਿਆਮਤ ਕੇ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਫ਼ਾਅਤ ਮਿਲੇਗੀ)۔ (مجموع الرؤاف)

ਉਸੇ ਪਛਨ ਕਰ ਨਮਾਜ਼ ਪਥਨਾ ਮਕਰੂਹ ਤਹਹਿਮੀ ਹੈ, ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਈਲਾਵਾ ਭੀ ਐਸਾ ਕਪਦਾ ਪਹਨਨਾ ਨਾ ਜਾਈ ਹੈ। (ਖਾਤੇ ਸ਼ਾਰੀਅਤ, ਜਿ. 1, ਸ. 627) ਰਕਸੋ ਸੁਣਦ ਕੀ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਗਰਮ ਕੀ ਜਾਤੀ ਹਨ, ਗੁਨਾਹਾਂ ਭਰੇ ਮੇਲਾਂ, ਗਨਨੇ ਘੇਲਾਂ, ਨਾਚ ਗਾਨਾਂ ਆਂਦੇ ਫਿਲਾਂ ਤਿਰਾਮਾਂ ਕਾ ਏਹਤਿਮਾਮ ਤਿਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਆਂਦੇ ਜਿਥੇ ਕਰ ਵਜ਼ਤ ਵ ਫੌਲਤ ਫੌਨਾਂ ਕੋ ਬਿਲਾਫ਼ੇ ਸੁਨਨ ਵ ਸ਼ਾਰੀਅਤ ਅਫ਼ਆਲ ਮੌਜੂਦ ਬਰਬਾਦ ਕਿਆ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਸਾਫ਼ ਹਜ਼ਾਰ ਅਫ਼ਸੋਸ! ਅਥਵਾ ਇਸ ਮੁਖਾਕ ਦਿਨ ਕੋ ਤਿਸ ਕਦਰ ਗਲਤ ਕਾਮਾਂ ਮੌਜੂਦ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਜਾਨੇ ਲਗਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਈਸਲਾਮੀ ਭਾਈਯਾਂ! ਇਨ ਬਿਲਾਫ਼ੇ ਸ਼ਰਾਬ ਬਾਤਾਂ ਕੇ ਸਬਥ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕੇ ਧੇਹ ਇਹ ਸਾਈਂਦ ਨਾਸ਼ੁਕਾਂ ਕੇ ਲਿਧੇ “ਧੌਮੇ ਵਈਂਦ” ਬਨ ਜਾਏ। ਲਿਲਾਹ! ਅਪਨੇ ਹਾਲ ਪਰ ਰਫ਼ੂਮ ਕੀਤਿਆਂ! ਫੇਥਨ ਪਰਸਤੀ ਆਂਦੇ ਹੁਜੂਲ ਖਚੀ ਸੇ ਬਾਝ ਆ ਜਾਈ ਹੈ! ਅਲਲਾਹ ਨੇ ਹੁਜੂਲ ਖਚੀ ਕੋ ਕੁਰਾਨੇ ਪਾਕ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਕਾ ਭਾਈ ਕਰਾਰ ਹਿਤਾ ਹੈ। ਚੁਨਾਨ੍ਹੇ ਪਾਰਾਹ 15 ਸੂਰਾਏ ਬਨੀ ਈਸਰਾਈਲ ਕੀ ਆਧਤ ਨਮਿਰ 26 ਆਂਦੇ 27 ਮੌਜੂਦ ਹੋਤਾ ਹੈ :

وَلَا تُبَدِّلْ رَبِّنِيْرًا ① إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا كُنْتُ أَخْوَانَ  
الشَّيْطَنِينَ ② وَكَانَ الشَّيْطَنُ لِرَبِّهِ لَفُورًا

ਤਰਜਮਾਂ ਕਨ੍ਗੂਲ ਈਮਾਨ : ਆਂਦੇ ਹੁਜੂਲ ਨ ਉਤਾ ਬੇਸ਼ਕ ਉਤਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਕੇ ਭਾਈ ਹੈਂ ਆਂਦੇ ਹੁਜੂਲ ਨ ਉਤਾ ਨਾਸ਼ੁਕਾਂ ਹੈਂ।

ਮਕਤਬਤੁਲ ਮਦੀਨਾ ਕੀ ਮਤਬੂਆ “ਤਫ਼ਸੀਰੇ ਸਿਰਾਤੁਲ ਜਿਨਾਨ” ਜਿਲ੍ਹ

5 ਸਾਫ਼ਹਾ 447 ਤਾ 448 ਪਰ ਇਨ ਆਧਾਤੇ ਮੁਖਾਕ ਕੇ ਤਫ਼ਤ ਹੈ :

﴿وَلَا تُبَدِّلْ رَبِّنِيْرًا ① ਅਤੇ ਹੁਜੂਲ ਖਚੀ ਨ ਕਰੋ. ②﴾ ਧਾ'ਨੀ ਅਪਨਾ ਮਾਲ ਨਾ ਜਾਈ ਕਾਮ ਮੌਜੂਦ ਕਰੋ। ਹਜ਼ਾਰਤੇ ਅਖ਼ਦੂਲਲਾਹ ਬਿਨ ਮਸਤੀਦ ਉੱਤੇ “ਤਖੀਰ” ਕੇ ਮੁਤਅਲਿਕ ਸੁਵਾਲ ਤਿਆ ਗਿਆ ਤੋ ਆਪ ਨੇ ਫਰਮਾਯਾ ਕੇ ਜਲਾਂ ਮਾਲ ਖਚੀ ਕਰਨੇ ਕਾ ਹਕ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਬਜ਼ਾਏ ਕਹੀ ਆਂਦੇ ਖਚੀ ਕਰਨਾ ਤਖੀਰ ਹੈ।



લિખાંગ અગર કોઈ શખ્સ અપના પૂરા માલ હક યા'ની ઉસ કે મસુરફ મેં ખર્ચ કર દે તો વોહ કુજૂલ ખર્ચી કરને વાલા નહીં ઔર અગર કોઈ એક દિરહમ ભી બાતિલ યા'ની ના જાઈએ કામ મેં ખર્ચ કર દે તો વોહ કુજૂલ ખર્ચી કરને વાલા હૈ. (૧૭૨ મૃદુ)

(خازن ج ۳ ص ۱۷۲)

**ઈસરાફ કી જ્યારહ તા'રીફાત :** ઈસરાફ બિલા શુભા મન્દૂઅ ઔર ના જાઈજ હે ઔર ઉલમાએ કિરામ ને ઈસ કી મુખ્તાવિફ તા'રીફાત બયાન કરી હું, ઉન મંસે 11 તા'રીફાત દર્જે જૈલ હું : (1) ગૈરે હક મંસે સર્જ કરના (2) અલ્લાહ તથાલા કે હુકમ કી હદ સે બઢના (3) ઔસી બાત મંખ ખર્ચ કરના જો શરૂએ મુતહૃહર યા મુરવ્વત કે બિલાફ હો, અવ્વલ (યા'ની બિલાફ શરીઅત ખર્ચ કરના) હરામ હે ઔર સાની (યા'ની બિલાફ મુરવ્વત ખર્ચ કરના) મકરૂહે તન્જીહી. (4) તાઅતે હલાહી કે ગૈર મંસે સર્જ કરના (5) શરઈ હાજત સે જિયાદા ઇસ્તિ'માલ કરના (6) ગૈરે તાઅત મંખ યા બિલા હાજત ખર્ચ કરના (7) દેને મંખ હક કી હદ સે કમી યા જિયાદતી કરના (8) જલીલ ગરઝ મંખ કસીર માલ ખર્ચ કર દેના (9) હરામ મંખ સે કુછ યા હલાલ કો એ'તિદાલ સે જિયાદા ખાના (10) લાઈક વ પસન્ડીદા બાત મંખ લાઈક મિકદાર સે જિયાદા સર્જ કર દેના (11) બે ફાઅદા ખર્ચ કરના.



**ફરમાને મુસ્તકા:** ﷺ : جو مੁજ 42 રોજે જુમુઆ હુરદ શરીફ પઢેગા મેં  
કિયામત કે દિન (ઉસ કી શક્તિઅત કરુંગા). (جع الجواب)

صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِلَهُمَّ كَيْفَ كَيْفَ تَعَالَى عَنْهُمْ  
كَيْفَ كَيْفَ تَعَالَى عَنْهُمْ  
أَنْتَ أَنْتَ أَنْتَ أَنْتَ أَنْتَ أَنْتَ أَنْتَ  
رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ وَعَنْهُمْ أَجْمَعِينَ

(ફિતાવા રજવિયા, જિ. 1 (બ), સ. 937)

**તબ્બીર ઓર ઈસરાફ મેં ફર્ક :** આ'લા હજરત ઈમામ અહમદ રહા  
ખાન ને “તબ્બીર” ઓર “ઈસરાફ” મેં ફર્ક સે મુતાલિક  
જો કલામ લિક ફરમાયા (ઉસ કા ખુલાસા યેહ હૈ કે તબ્બીર કે બારે મેં ઉલમાએ  
કિરામ કે દો કૌલ હૈને : (1)..... તબ્બીર ઓર ઈસરાફ દોનોં કે મા'ના  
“નાહક સર્ફ કરના” હૈને. યેહી સહીઠ હૈ કે યેહી કૌલ હજરતે અધૃત્યલાહ  
બિન મરગીદ ઓર હજરતે અધૃત્યલાહ બિન અભબાસ ઓર આમ સહાબે  
કિરામ કા હૈ. (2)..... તબ્બીર ઓર ઈસરાફ મેં ફર્ક હૈ,  
તબ્બીર ખાસ ગુનાઓં મેં માલ બરબાદ કરને કા નામ હૈ. ઈસ સૂરત મેં ઈસરાફ  
તબ્બીર સે આમ હોગા કે નાહક સર્ફ કરના અબસ મેં સર્ફ કરને કો ભી  
શામિલ હૈ ઓર અબસ મુત્લકન ગુનાહ નહીં તો ચુંકે ઈસરાફ ના જાઈ હૈ  
ઈસ લિયે યેહ ખર્ચ કરના મા'સિયત હોગા મગર જિસ મેં ખર્ચ કિયા વોહ  
ખુદ મા'સિયત ન થા. ઓર ઈબારત “لَا تُنْعَطُ فِي الْمُعَاصِي” (ઉસ કી ના  
ફરમાની મેં મત દે) કા જાહિર યેહી હૈ કે વોહ કામ ખુદ હી મા'સિયત હો.  
ખુલાસા યેહ હૈ કે તબ્બીર કે મકસૂદ ઓર હુકમ દોનોં મા'સિયત હૈને ઓર  
ઈસરાફ કો સિર્ફ હુકમ મેં મા'સિયત લાજિમ હૈ.

(ફિતાવા રજવિયા, જિ. 1 (બ), સ. 937 તા 939 મુલાખસન)

**ઇન્સાન વ હૈવાન કા ફર્ક :** મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઇન્સાન ઓર  
હૈવાન મેં જો મા બિહિલ ઈમિયાજ (યા'ની ફર્ક કરને વાલી ચીજ) હૈ વોહ



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਕਾ** ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ : ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਜਿਕ ਹੁਵਾ ਔਰ ਉਸ ਨੇ ਮੁਜ ਪਰ  
ਛੁਟੇ ਪਾਕ ਨ ਪਢਾ (ਉਸ ਨੇ ਜਨਨਤ ਕਾ ਰਾਸ਼ਨਾ ਧੋਡ ਕਿਯਾ)। (ਖਾਤੀ)

ਅਕਲ ਵਿਚ ਬੀਰ, ਦੂਰਬੀਨੀ ਔਰ ਦੂਰ ਅਨੰਥੀ ਹੈ, ਉਮੂਮਨ ਹੈਵਾਨ ਕੇ “ਕਲ”  
ਕੀ ਫਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਔਰ ਆਮ ਤੌਰ ਪਰ ਉਸ ਕੀ ਕੋਈ ਹਰਕਤ ਕਿਸੀ ਛਿਕਮਤ ਕੇ  
ਮਾ ਤਛੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ, ਬਰ ਬਿਲਾਫ ਈਨਸਾਨ ਕੇ ਔਰ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਕੋ ਤੋਂ ਨ ਸਿੰਘ  
“ਦੁਨ੍ਯਵੀ ਕਲ” ਕੀ ਬਲਕੇ ਈਸ ਦੁਨ੍ਯਵੀ ਕਲ ਕੇ ਬਾਏ ਆਨੇ ਵਾਲੀ “ਉਖਵੀ  
ਕਲ” ਕੀ ਭੀ ਫਿਕ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਧਿਨਨ ਸਮਯਦਾਰ ਈਨਸਾਨ ਵੋਹੀ ਹੈ ਬਲਕੇ  
ਛਕਿਤਨ ਈਨਸਾਨ ਹੀ ਵੋਹ ਹੈ ਜੋ “ਉਖਵੀ ਕਲ” ਧਾਨੀ ਆਖਿਰਤ ਕੀ ਭੀ  
ਫਿਕ ਕਰੇ, ਛਿਕਮਤੇ ਅਮਲੀ ਸੇ ਕਾਮ ਲੇ ਔਰ ਈਸ ਝਿੰਦਗੀ ਕੋ ਗਨੀਮਤ  
ਆਨ੍ਤੇ ਹੁਏ ਬਾਕੀ ਆਖਿਰਤ ਕੇ ਲਿਧੇ ਕੋਈ ਇਨਿਜ਼ਾਮ ਕਰ ਲੇ। ਆਹ ! ਅਥ ਤੋਂ  
ਅਕਸਰ ਲੋਗ ਅਪਨੀ ਝਿੰਦਗੀ ਕਾ ਮਕਸਦ ਮਾਲ ਕਮਾਨਾ, ਖੂਬ ਤਟ ਕਰ ਖਾਨਾ  
ਔਰ ਫਿਰ ਖੂਬ ਗੁਫਲਤ ਕੀ ਨੀਂਦ ਸੋ ਜਾਨਾ ਹੀ ਸਮਯਤੇ ਹੈਂ।

ਕਿਥੁੰਦੇ ਅਥਵਾਬ ਕਿਥੁੰਦੇ ਤੁਮਾਂਹਾਂ ਕਰ ਗਏ !

ਮੇਂਡਿਕ ਕਿਯਾ, ਨੋਕਰ ਹੁਏ, ਪੇਨਸ਼ਨ ਮਿਲੀ ਫਿਰ ਮਰ ਗਏ !!

**ਝਿੰਦਗੀ ਕਾ ਮਕਸਦ ਕਿਥੁੰਦੇ ਹੋ ?** : ਮੀਠੇ ਮੀਠੇ ਈਖਲਾਮੀ ਭਾਈਧੋ ! ਝਿੰਦਗੀ  
ਕਾ ਮਕਸਦ ਸਿੰਘ ਬਡੀ ਬਡੀ ਰਿਗਿਧਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ, ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ, ਔਰ ਮੈਂ  
ਉਡਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲਵਾਹ ਗੂੰਝੂੰ ਨੇ ਆਖਿਰ ਹਮੇਂ ਝਿੰਦਗੀ ਕਿਧੂੰ ਮਹੱਮਤ  
ਫਰਮਾਈ ? ਆਈਧੇ ! ਕੁਰਾਨੇ ਪਾਕ ਕੀ ਬਿਦਮਤ ਮੈਂ ਅੰਝ ਕਰੋਂ ਕੇ ਐ ਅਲਵਾਹ  
ਗੂੰਝੂੰ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਿਤਾਬ ! ਤੂ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਰਹਨੁਮਾਈ ਫਰਮਾ, ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਜੇਨੇ  
ਔਰ ਮਰਨੇ ਕਾ ਮਕਸਦ ਕਿਥੁੰਦੇ ਹੋ ? ਕੁਰਾਨੇ ਅਜੀਮ ਸੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਰਹਾ ਹੈ :

حَلَقَ الْبَوْتُ وَالْحَيْوَةَ لِيَبْلُوكُمْ أَيْمُونٌ  
أَخْسِنُ عَبْلًا

(۲۹: ۲۹، الملاك)

**ਤਰਫ਼ਮਾਏ ਕਨ੍ਗੁਲ ਈਮਾਨ :** ਮੌਤ ਔਰ  
ਝਿੰਦਗੀ ਪੈਂਦਾ ਕੀ, ਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਜਾਂਚ ਹੋ  
(ਦੁਨ੍ਯਾਵੀ ਝਿੰਦਗੀ ਮੈਂ) ਤੁਮ ਮੈਂ ਕਿਸ ਕਾ  
ਕਾਮ ਜਿਧਾਂਦਾ ਅਚਾਹਾ ਹੈ।



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸਤਕਾ:** ﴿كُلَّا شَهْرٍ عَلَىٰ عَتَقِيَةٍ وَالْبَشَّرُمْ: مੁੜ ਪਰ ਹੁਕੂਮੇ ਪਾਕ ਕੀ ਕਸਰਤ ਕਰੋ ਬੇਸ਼ਕ ਤੁਮਾਰਾ  
ਮੁੜ ਪਰ ਹੁਕੂਮੇ ਪਾਕ ਪਛਨਾ ਤੁਮਾਰੇ ਲਿਏ ਪਾਕੀਜ਼ਾਂ ਕਾ ਬਾਈਸ ਹੈ।﴾ (ابੀ ਬਿਲੂ)

(ਯਾਂਨੀ ਈਸ ਮੌਤ ਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋ ਈਸ ਲਿਧੇ ਪੈਂਦਾ ਕਿਯਾ ਗਿਆ ਤਾਕੇ ਆਖਮਾਧਾ  
ਯਾਂਏ ਕੇ) ਈਸ ਹੁਨਾ ਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਕੈਨ ਜਿਧਾਦਾ ਮੁਤੀਅ (ਫਰਮਾਂ ਬਰਦਾਰ) ਵ  
ਮੁਲਿਸ ਹੈ।

(ਅਜਾਈਨੁਲ ਈਰਫਾਨ, ਸ. 1040)

**ਧਰ ਹੀ ਪਰ ਵਿਲਾਵਤ ਹੋ ਗਈ :** ਮੀਠੇ ਮੀਠੇ ਈਸਲਾਮੀ ਭਾਈਓ! ਸ਼ੈਤਾਨ ਕੇ  
ਵਾਰ ਸੇ ਬਚਨੇ ਕੀ ਕੋਥਿਅਤ ਕੇ ਜਿਮਨ ਮੈਂ ਈਂਦ ਕੀ ਹਸੀਨ ਸਾਅਤੋਂ ਆਖਿਕਾਨੇ ਰਸੂਲ  
ਕੇ ਸਾਥ ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਮੈਂ ਗੁਆਰਿਥੇ। ਆਪ ਕੀ ਤਰਗੀਬ ਕੇ ਲਿਧੇ ਏਕ ਮਦਨੀ  
ਭਹਾਰ ਅੰਝ ਕਰਤਾ ਹੈ : ਏਕ ਈਸਲਾਮੀ ਭਾਈ ਨੇ ਕੁਝ ਈਸ ਤਰਹ ਬਤਾਧਾ ਕੇ ਸ਼ਾਈ  
ਤੇ ਕਮੋ ਬੇਸ਼ 6 ਮਾਝ ਬਾਂਦ ਧਰ ਮੈਂ “ਉਮੀਦ” ਕੇ ਆਸਾਰ ਜਾਹਿਰ ਹੁਏ। ਟੋਕਟਰ  
ਨੇ ਬਤਾਧਾ ਕੇ ਆਪ ਕਾ ਕੇਸ ਪੇਚੀਦਾ ਹੈ, ਘੂਨ ਕੀ ਭੀ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ  
ਔਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਪਤੇ ! ਮੈਂ ਨੇ ਉਸੀ ਵਕਤ ਏਕ ਮਾਝ ਕੇ ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਕਾ  
ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਬਨਨੇ ਕੀ ਨਿਧਤ ਕਰ ਲੀ, ਔਰ ਚਨਦ ਰੋਜ਼ ਕੇ ਬਾਂਦ ਆਖਿਕਾਨੇ  
ਰਸੂਲ ਕੇ ਸਾਥ ਸਫਰ ਪਰ ਰਖਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ﴿أَلْحَدِيلُ لِلْمُكْتَبَرِ مَدَنِيٌّ كَافِلُ لِلْمُكْتَبَرِ﴾  
ਭਰਕਤ ਸੇ ਐਸਾ ਕਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਕੇ ਨ ਅਸਪਤਾਲ ਜਾਨੇ ਕੀ ਨੌਬਤ ਆਈ ਔਰ ਨ  
ਹੀ ਕਿਸੀ ਟੋਕਟਰ ਕੇ ਇਖਾਨਾ ਪਤਾ, ਧਰ ਹੀ ਮੈਂ ਮਦਨੀ ਮੁੜੇ ਕੀ ਵਿਲਾਵਤ ਹੋ  
ਗਈ।

ਧਰ ਮੈਂ “ਉਮੀਦ” ਹੋ, ਈਸ ਕੀ ਤਮਹੀਂ ਹੋ

ਅਛਦ ਹੀ ਚਲ ਪਤੇ, ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਮੈਂ ਚਲੋ

ਅਚਾਹ ਕੀ ਏਂਹ ਹੋ, ਬਚਾਹ ਬਿਲਖੈਹ ਹੋ

ਉਠਿਧੇ ਉਮੰਮਤ ਕਰੋ, ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਮੈਂ ਚਲੋ

(ਵਸਾਈਵੇ ਬਜ਼ਿਅਤ, ਸ. 675)

صَلُّوٰ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلُّوٰ عَلَى الْحَبِيبِ!

**ਇਫਾਜ਼ਤੇ ਹੁਲ ਕੇ 2 ਰੂਹਾਨੀ ਈਲਾਜ :** ﴿11 لَأَنَّ اللَّهَ أَكْبَرُ﴾ 11 ਬਾਰ  
ਕਿਸੀ ਰਿਕਾਬੀ (ਯਾ ਕਾਗਜ) ਪਰ ਲਿਖ ਕਰ ਧੋ ਕਰ ਔਰਤ ਕੋ ਪਿਲਾ ਦੀਜਿਥੇ



## ਫਿਤੇ ਕੇ ਝੜਪੀ ਮਸਾਈਲ

**ਫਰਮਾਨ ਮੁਸਤਕਾ** : ﴿صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ : ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਜਿਕ ਹੋ ਔਰ ਵੱਡ ਮੁੜ ਪਵ ਦੁਇ ਥੀਂ ਕਿ ਨ ਪਛੇ ਤੋ ਵੱਡ ਲੋਗੋਂ ਮੈਂ ਦੇ ਕਿਨ੍ਹੜੇ ਤਰੀਨ ਥਾਂਘੇ ਹੈਂ। (مسند احمد)

عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّلَهُ  
ہمسُل کی لہیشانیت ہو گئی۔ جس اورت کو دूध ن آتا ہے یا  
کم آتا ہے عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ اُس کے لیے بھی یہ اعمال مुکَفَّر ہے، چاہے تو  
ایک ہی دن پیلائے یا کوئی روز تک رہ جانا ہی لیخ کر پیلائے ہر  
تارہ سے ڈبھتیا رہے یا<sup>2</sup> 111 بار کسی کاغذ پر لیخ  
کر ہامیلہ کے پेट پر بآندھی لیجیے اور ویلادت کے وکت تک بآندھے رہ لیجیے۔  
(اُندرستن کوچ دے رکے لیے بولنے میں ہرگز نہیں) عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ  
مہکنے رہے گا اور بخ्यا بھی سیڑھت ماند پیدا ہو گا۔

ઈદ યા વઈદ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! લાઈકે અજાબ કામોં કાઈતિકાબ કર કે “યૌભે ઈદ” કી અપને લિયે “યૌભે વઈદ” ન બનાઈયે. ઔર યાદ રખિયે !

**لَيْسَ الْعِيدُ لِمَنْ لَبِسَ الْجَدِيدُ** إِنَّمَا الْعِيدُ لِمَنْ خَافَ الْوَعِيدُ

(या'नी ਇਹ ਉਸ ਕੀ ਨਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਥੇ ਕਪਤੇ ਪਛਨ ਲਿਯੇ,  
ਇਹ ਤੋ ਉਸ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਾਬੇ ਇਲਾਈ ਗੁੰਡੂਝੂਝੂ ਸੇ ਤਰ ਗਿਆ)

ઔલિયાએ કિરામ રَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى ભી તો ઈદ મનાતે રહે હેં :  
મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આજ કલ ગોયા લોગ સિફ્ફ નાથે નાથે કપડે  
પહનને ઓર ઉમદા ખાને તનાવુલ કરને કો હી હી ઈદ મَعَادُ اللَّهِ સમજ બેઠે હેં .  
જરા ગૌર તો કીજિયે ! હમારે બુઝુગાને દીન રَحْمَةُ اللَّهِ الْمُمِينُ ભી તો આખિર  
ઈદ મનાતે રહે હેં , મગર ઈન કે ઈદ મનાને કા અન્દાજ હી નિરાલા રહા હૈ,  
વોહ હુન્યા કી લગ્જુંતોં સે કોસોં દૂર ભાગતે રહે હેં ઓર હર હાલ મેં અપને  
નફ્સ કી મુખાલફત કરતે રહે હેં . ચુનાન્યે



ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸਕਾ : ﷺ : ਤੁਮ ਜਣਾਂ ਭੀ ਹੋ ਸੁਝ ਪਰ ਹੁਦ ਪਛੇ, ਕੇ ਤੁਮਾਰਾ  
ਹੁਦ ਸੁਝ ਤਕ ਪਛੋਂਚਤਾ ਹੈ। (ਤ੍ਰਿਪਾਨੀ)

**ਈਦ ਕਾ ਅਨੋਖਾ ਖਾਨਾ :** ਹੁਕਾਰਤੇ ਸਥਿਅਦੁਨਾ ਜੁਨ੍ਹੂਨ ਮਿਸਰੀ ਰਾਹੀਂ  
ਨੇ ਦਸ ਬਰਸ ਤਕ ਕੋਈ ਲੜੀ ਖਾਨਾ ਤਨਾਵੁਲ ਨ ਫਰਮਾਯਾ, ਨਫਸ ਚਾਹਤਾ  
ਰਹਾ ਔਰ ਆਪ ਆਪੇ ਰਹੀ ਨਫਸ ਕੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਫਰਮਾਤੇ ਰਹੇ, ਏਕ ਬਾਰ  
ਈਦ ਸੁਖਾਰਕ ਕੀ ਮੁਕਦਸ ਰਾਤ ਕੋ ਫਿਲ ਨੇ ਮਥਵਰਾ ਦਿਧਾ ਕੇ ਕਲ ਅਗਰ ਈਦ  
ਸਈਦ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਕੋਈ ਲੜੀ ਖਾਨਾ ਖਾ ਲਿਆ ਜਾਏ ਤੋ ਕਿਆ ਹੁਕਾਰ ਹੈ ? ਈਦ  
ਮਥਵਰੇ ਪਰ ਆਪ ਆਪੇ ਨੇ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ  
ਕਰਨੇ ਕੀ ਗਰਜ ਸੇ ਫਰਮਾਯਾ, “ਮੈਂ ਅਵਵਲਨ ਦੀ ਰਕਾਤ ਨਫਲ ਮੌਜੂਦ ਪੂਰਾ ਕੁਰਾਨੇ  
ਪਾਕ ਖਤਮ ਕਰੁੂਗਾ, ਐ ਮੇਰੇ ਫਿਲ ! ਤੂ ਅਗਰ ਈਦ ਬਾਤ ਮੈਂ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਹੋ ਤੋ ਕਲ  
ਲੜੀ ਖਾਨਾ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ।” ਲਿਹਾਜਾ ਆਪੇ ਨੇ ਦੀ ਰਕਾਤ  
ਅਦਾ ਕੀ ਔਰ ਉਨ ਮੌਜੂਦ ਪੂਰਾ ਕੁਰਾਨੇ ਕਰੀਮ ਖਤਮ ਕਿਯਾ। ਆਪੇ  
ਕੇ ਫਿਲ ਨੇ ਈਦ ਅੜ ਮੈਂ ਆਪੇ ਕਾ ਸਾਥ ਦਿਧਾ। (ਧਾ'ਨੀ ਦੀਨੋਂ  
ਰਕਾਤਾਂ ਫਿਲ ਜਮਦ ਕੇ ਸਾਥ ਅਦਾ ਕਰ ਲੀ ਗਈ) ਆਪੇ ਨੇ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ رَحْمَةُ  
ਇਨ ਲੜੀ ਖਾਨਾ ਮੰਗਵਾਯਾ, ਨਿਵਾਲਾ ਉਠਾ ਕਰ ਮੁਂਡ ਮੌਜੂਦ ਤਾਲਨਾ ਹੀ ਚਾਹਤੇ ਥੇ  
ਕੇ ਬੇ ਕਰਾਰ ਹੋ ਕਰ ਫਿਰ ਰਖ ਦਿਧਾ ਔਰ ਨ ਖਾਧਾ। ਲੋਗਾਂ ਨੇ ਈਦ ਕੀ ਵਰਤੀ  
ਪ੍ਰਭੀ ਤੋ ਫਰਮਾਯਾ : ਜਿਸ ਵਕਤ ਮੈਂ ਨਿਵਾਲਾ ਮੁਂਡ ਕੇ ਕਰੀਬ ਲਾਧਾ ਤੋ ਮੇਰੇ ਨਫਸ  
ਨੇ ਕਿਛਾ : ਫੇਖਾ ! ਮੈਂ ਆਖਿਰ ਅਪਨੀ ਦਸ ਸਾਲ ਪੁਰਾਨੀ ਘਵਾਹਿਸ਼ ਪੂਰੀ ਕਰਨੇ ਮੈਂ  
ਕਾਖਾਬ ਹੋ ਗਯਾ ਨਾ ! ਮੈਂ ਨੇ ਉਸੀ ਵਕਤ ਕਿਛਾ ਕੇ ਅਗਰ ਧੇਹ ਬਾਤ ਹੈ ਤੋ ਮੈਂ ਤੁਝੇ  
ਕਾਖਾਬ ਨ ਹੋਨੇ ਵੂਂਗਾ ਔਰ ਹਰਗਿਝ ਹਰਗਿਝ ਲੜੀ ਖਾਨਾ ਨ ਖਾਓਂਗਾ。  
ਚੁਨਾਨ੍ਹੇ ਆਪੇ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ رَحْمَةُ ਨੇ ਲੜੀ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਈਰਾਦਾ ਤਰਕ ਕਰ ਦਿਧਾ।  
ਈਤਨੇ ਮੈਂ ਏਕ ਸ਼ਾਬਦ ਲੜੀ ਖਾਨੇ ਕਾ ਤਬਾਕ ਉਠਾਏ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੁਵਾ ਔਰ ਅੰਝ  
ਕੀ : ਧੇਹ ਖਾਨਾ ਮੈਂ ਨੇ ਰਾਤ ਅਪਨੇ ਲਿਧੇ ਤਥਾਰ ਕਿਧਾ ਥਾ, ਰਾਤ ਜਬ ਸੋਧਾ ਤੋ



**ફરમાને મુસ્તાકી :** كُلَّا اللَّهُ أَعْلَمُ عَنِيهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ : જો લોગ અપની મજલિસ સે અલ્લાહ કે ડિક  
ઓર નભી પર દૃદું શરીર પેંડે બિગેર (ઉઠ ગયે તો વોહ બદભૂદાર મુર્દારી સે ઉઠે) (શુદ્ધ લાયન).

أَمِين بِحَاجَةِ الْبَيْهِيِّنِ الْأُمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ਰਖ ਹੈ ਮੋਤੀ ਧੇਹ ਹੈਂ ਕਾਸਿਮ ਰਿੜ੍ਹੁਕ ਉਸ ਕਾ ਹੈ ਬਿਲਾਤੇ ਧੇਹ ਹੈ

ੴ ਸਾਹਿਬ ਮੀਠਾ ਮੀਠਾ ਪੀਤੇ ਹਮ ਹੋਂ ਪਿਲਾਤੇ ਧੋਹ ਹੋਂ

(હાઈકે બજિશાશ, સ. 482, 483)

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْحَبِيبِ!



**فرمانے مुسٹاکہ :** ﷺ : کیس نے سوچ پر روز جو مُعاویہ دو سو بار دعوے پاک پڑا (उस کے دो سو سال کے गुनाह मुआक्फ होंगे) (جع الجواب)

और جینات سے مُوت اُत्तिक हैं. लेकिन हमारे इन साझ, उजले और नअे कपड़ों और नहाए हुए और खुशबू मले हुए जिसके साथ साथ हमारी दृष्टि भी हम पर हमारे मां बाप से भी छियादा मेहरबान खुदाए रहमान **غُرُوجَل** की महज्जत व ईताअत और उभ्रत के गम ख्वार, दो जहां के ताज्दार उल्फ़त व सुन्नत से खूब सज्ज हुई होनी चाहिये.

**نज़ासत पर चांदी का वरक :** ज़रा सोचिये तो सही ! रोज़ा एक भी न रखा हो, सारा माहे रमजान अल्लाह **غُرُوجَل** की ना फरमानियों में गुज़रा हो, बज़ाए ईबादत के सारी सारी रातें फ़िल्म बीनियों, गाने बाज़ों और आवारा गर्हियों में गुज़री हों, अपने जिसके दृष्टि दिन रात गुनाहों में मुलव्यस रखा हो और आज ईद के दिन ईजिलश फ़ेशन वाले बे ढँगे कपड़े पहन भी लिये तो इसे धूं समजिये के गोया एक नज़ासत थी जिस पर चांदी का वरक यस्यां कर के उस की नुमाईश कर दी गई.

**ईद किसके लिये है ? :** सरकार **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** की महज्जत से सरशार दीवानो ! सच्ची बात तो येही है के ईद उन खुश बज्ज मुसल्मानों का हिस्सा है जिन्होंने माहे मोहररम, रमजानुल मुबारक को रोज़ों, नमाजों और दीगर ईबादतों में गुज़रा. तो येह ईद उन के लिये अल्लाह **غُرُوجَل** की तरफ से मज़दूरी भिलने का दिन है. हमें तो अल्लाह **غُرُوجَل** से डरते रहना चाहिये के आह ! माहे मोहररम का हम हक अदा ही न कर सके.

**سَعِيدُنَا عُمَرُ فَزُوقُكَ فَيْدِي** : हज़रते अल्लामा मौलाना अब्दुल मुस्ताका आ'जमी **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِيِّ** फरमाते हैं : ईद के दिन चन्द हज़रत मकाने आलीशान पर हाजिर हुए तो क्या देखा के अभीरुल

ਈਦ ਕੇ ਛਿਨ ਉਮਰ ਧੇਹ ਰੋ ਰੋ ਕਰ  
ਬੋਲੇ ਨੇਂਕੋਂ ਕੀ ਈਵ ਲੋਤੀ ਹੈਂ

(વસાઈલે બજીશ. સ. 707)



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਕਾ** ﴿كَلَّا لِتَعْلَمَ عَلَيْهِ وَالْوَوْزُونَ﴾ : ਮੁੜ ਪਰ ਕਸਰਤ ਸੇ ਹੁਣਦੇ ਪਾਕ ਪਥੇ ਬੇਸ਼ਕ ਤੁਮਾਰਾ  
ਮੁੜ ਪਰ ਹੁਣਦੇ ਪਾਕ ਪਥਨਾ ਤੁਮਹਾਰੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਕੇ ਵਿਖੇ ਮਹਿਕਿਰਤ ਹੈ। (ਅਨੁਸਾਰ)

ਮਹਾਰ ਖੁਸ਼ ਫਿਤੀ ਕਾ ਹਾਲ ਧੇਹ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਜੈਸਾ ਨੇਕ ਔਰ ਪਾਰਸਾ ਤੋ ਸ਼ਾਯਦ  
ਅਥ ਕੋਈ ਰਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ! ਇਸ ਰਿਕਕਤ ਅੰਗੇਝ ਛਿਕਾਇਤ ਸੇ ਉਨ ਲੋਗਾਂ ਕੋ  
ਖੁਸੂਸਾਨ ਦੱਸੇ ਈਭ੍ਰਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਏ ਜੋ ਅਪਨੀ ਈਭਾਦਾਤ ਪਰ ਨਾਲ  
ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਫੂਲੇ ਨਹੀਂ ਸਮਾਤੇ ਔਰ ਬਿਲਾ ਮਸਲਹਤੇ ਸ਼ਰੂਈ ਅਪਨੇ ਨੇਕ ਆ'ਮਾਲ  
ਮਸਲਨ ਨਮਾਜ, ਰੋਜਾ, ਹਜ਼, ਮਸਾਜਿਦ ਕੀ ਬਿਦਮਤ, ਬਲਕੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਮਦਦ  
ਔਰ ਸਮਾਝ ਫਲਾਹੋ ਬਹਿਬੂਦ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ ਕਾਮਾਂ ਕਾ ਹਰ ਜਗਹ ਏ'ਲਾਨ  
ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ, ਢੋਰਾ ਪੀਟਤੇ ਨਹੀਂ ਥਕਤੇ, ਬਲਕੇ ਅਪਨੇ ਨੇਕ ਕਾਮਾਂ ਕੀ ਮਾਫ਼  
ਅਯਾਰਾਤ ਵ ਰਸਾਈਲ ਮੌਤ ਤਕ ਛਪਵਾਨੇ ਸੇ ਗੁਰੇਝ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ。  
ਆਹ ! ਇਨ ਕਾ ਜੇਹਨ ਕਿਸ ਤਰਹ ਬਨਾਯਾ ਜਾਏ ! ਇਨ ਕੋ ਈਖਲਾਸੇ ਨਿਘਤ ਕੀ  
ਸੋਚ ਕਿਸ ਤਰਹ ਫਰਾਹਮ ਕੀ ਜਾਏ ! ਇਨ੍ਹੋਂ ਕਿਸ ਤਰਹ ਬਾਵਰ ਕਰਾਧਾ ਜਾਏ ਕੇ  
ਅਪਨੀ ਨੇਕਿਆਂ ਕਾ ਏ'ਲਾਨ ਕਰਨੇ ਮੌਤ ਰਿਧਾਕਾਰੀ ਕੀ ਆਫਿਤ ਮੌਤ ਪਤਨੇ ਕਾ ਸ਼ਈਦ  
ਖਦਾ ਹੈ। ਔਰ ਅਪਨਾ ਝੋਟੋ ਛਪਵਾਨਾ ? ਤੌਬਾ ! ਤੌਬਾ ! ਅਪਨੇ ਆ'ਮਾਲ  
ਕੀ ਨੁਮਾਈ ਕਾ ਈਤਨਾ ਸ਼ੌਕ, ਕੇ ਝੋਟੋ ਜੈਸੇ ਹਰਾਮ ਜਰੀਏ ਕੋ ਭੀ ਨ ਛੋਡਾ ਗਿਆ。  
ਅਲਵਾਹ ਗੁਰੂਜ਼ ਰਿਧਾਕਾਰੀ ਕੀ ਤਬਾਹਕਾਰੀ, “ਮੈਂ ਮੈਂ” ਕੀ ਮੁਸੀਬਤ ਔਰ  
ਅਨਾਨਿਘਤ ਕੀ ਆਫਿਤ ਸੇ ਹਮ ਸਥ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਕੀ ਛਿਕਾਇਤ ਫਰਮਾਏ।

اَمِين بِجَاهِ الْبَيِّنِ الْأَمِينِ مَلِلَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ سَلَّمَ

**ਸ਼ਹਿਆਦੇ ਕੀ ਈਂਦ :** ਅਮੀਰੁਲ ਮੁਅਮਿਨੀਨ ਹਤਾਰੇ ਸਾਚਿਦੁਨਾ ਉਮਰ ਫਾਤੂਕ  
ਆ'ਜਮ ਨੇ ਏਕ ਮਰਦਾ ਈਂਦ ਕੇ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਸ਼ਹਿਆਦੇ ਕੋ ਪੁਰਾਨੀ  
ਕਮੀਸ ਪਹਨੇ ਫੇਖਾ ਤੋ ਰੋ ਪਤੇ, ਬੇਟੇ ਨੇ ਅੱਜ ਕੀ : ਧਾਰੇ ਅਯਾਜਾਨ ! ਕਿੰਨ੍ਹ ਰੋ  
ਰਹੇ ਹੋ ? ਫਰਮਾਧਾ : ਮੇਰੇ ਲਾਲ ! ਮੁੜੇ ਅਨਦੇਸ਼ਾ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਈਂਦ ਕੇ ਦਿਨ ਜਬ  
ਲਾਕੇ ਤੁਮਹੇ ਇਸ ਪੁਰਾਨੀ ਕਮੀਸ ਮੌਜੂਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂ ਤੁਮਾਰਾ ਦਿਲ ਨ ਟੂਟ ਜਾਏ !



**فرماनے مुسٹکا :** ﷺ : جो مুজ ৫২ এক দিনে ৫০ বার হুরে পাক পে  
ক্রিয়ামত কে দিন মেঁ উস সে মুসা-কুল কর্তৃ(যাঁনী লাথ মিলাও)গা। (ابن بشكوال)

বেটে নে জ্বাবন অর্জ কিয়া : দিল তো উস কা টুটে জ্বে রিজাএ ঈলাহী কে  
কাম মেঁ নাকাম রহা হো যা জিস নে মাং যা আপ কী না ফরমানী কী হো, মুজে  
উম্মীদ হৈ কে আপ কী رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ  
মুজ সে রাজি হো জাওগা। যেহ সুন কর হজরতে উমর ফারুক কী  
নে শহজাদে কো গলে লগায়া ঔর উস কে লিয়ে হুআ ফরমাই।  
রَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ  
হো ওর উন কে সদকে হমারী বে হিসাব মাঝিকৰত হো।

أَمِينٍ بِحَاجَةِ الْأَمْمَينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

**শহজাদিয়ের কী ধীর :** অমীরুল মুস্মাইনীন হজরতে সচ্চিদুনা উমর  
বিন অব্দুল অগুজ কী رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ  
আপ কী শহজাদিয়ে ছাজির হুই ওর বোলীঁ : “অব্যুজান !  
ধীর কে দিন হম কৌন সে কপডে পহনেংগী ?” ফরমায়া : “যেহী কপডে জ্বে তুম নে  
পহন রঘে হৈ, হিন্ডে ধো লো, কল পহন লেনা !” “নহী ! অব্যুজান ! হমে  
নামে কপডে বনবা দীজিয়ে,” বাচ্চিয়ের নে জীব করতে হুওে কহা। আপ  
রে ফরমায়া : “মেরী বাচ্চিয়ে ! ধীর কা দিন অল্লাহু রব্বুল  
ইজজত কী ধীরাদত করনে, উস কা শুক বজা লানে কা দিন হৈ, নামে  
কপডে পহননা জড়ী তো নহী !” “অব্যুজান ! আপ কা ফরমানা বেশক  
হুরুস্ত হৈ লেজিন হমারী সহেলিয়ে হমেঁ তা’নে দেঁগী কে তুম অমীরুল মুস্মাইনীন  
কী লঢ়কিয়ে হো ওর ধীর কে রেজ ভী বোঝী পুরানে কপডে পহন রঘে হৈ !” যেহ  
কহতে হুওে বাচ্চিয়ের কী আংখো মেঁ আংসু ভৱ আওে। বাচ্চিয়ের কী বাতে সুন  
কর অমীরুল মুস্মাইনীন কী رَبُّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ  
(বজীরে মালিয়াত) কো বুলা কর ফরমায়া : “মুজে মেরী এক মাহ কী তন্ম্বাহ



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਕਾ** : عَلَيْكُمُ الْحَمْدُ لِلّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ  
ਭਰੋਏ ਤਿਆਮਤ ਲੋਗਾਂ ਮੈਂ ਸੇ ਮੇਰੇ ਕਰੀਬ ਤਰ ਵਾਹ  
ਲੋਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਫੁਨਾ ਮੈਂ ਸੁਝ ਪਰ ਤਿਆਦਾ ਫੁਰਟੇ ਪਾਕ ਪਛੇ ਛੋਂਗੇ। (ਨੋਵੀ)

ਪੇਸ਼ੀ ਲਾ ਦੋ।” ਖਾਜਿਨ ਨੇ ਅੰਝ ਕੀ : “ਹੁੜੂਰ ! ਕਿਧਾ ਆਪ ਕੋ ਧਕਿਨ ਹੈ ਕੇ  
ਆਪ ਏਕ ਮਾਛ ਤਕ ਲਿੰਦਾ ਰਹ੍ਯੇ ?” ਫਰਮਾਯਾ : “! جَوَّاَتِ اللَّهُ ! ਬੇਸ਼ਾਕ ! ਤੁਮ  
ਨੇ ਸਈਛ ਔਰ ਉਮਾ ਬਾਤ ਕਹੀ।” ਖਾਜਿਨ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਆਪ  
ਨੇ ਬਾਚਿਆਂ ਦੇ ਫਰਮਾਯਾ : “ਘਾਰੀ ਬੇਟਿਆਂ ! ਅਲਾਹ ਵ ਰਸੂਲ  
ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੋ।” (ਮਾ'ਦਨੇ ਅਖਲਾਕ, ਹਿਤਸਾਥੇ ਅਵਵਲ, ਸ. 257 ਤਾਂ 258 ਬਿਂਦੂ ਤਗਘੁਰਿਨ ਕਲੀਲ)  
ਅਲਾਹੁ ਰਖ਼ਬੁਲ ਈਝੂਤ ਕੀ ਉਨ ਪਰ ਰਹਮਤ ਹੋ ਔਰ ਉਨ ਦੇ ਸਦਕੇ ਹਮਾਰੀ  
ਬੇ ਇਸਾਬ ਮਹਿਕਰ ਹੋ।

**ਅਮੀں بِجَاهِ الْبَرِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

**ਵਾਲਿਦੇ ਮਹੂਮ ਪਰ ਕਰਮ :** ਏਹਤਿਆਤੋਂ ਭਰਾ ਮਦਨੀ ਜੋਹਨ ਬਨਾਨੇ ਕੇ  
ਲਿਧੇ ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਮੈਂ ਸਫਰ ਕੀ ਸਾਡਾਤ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਿਆਂ, ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਕੀ  
ਬਰਕਤੋਂ ਕੇ ਕਿਧਾ ਕਹਨੇ ! ਏਕ ਈਲਾਮੀ ਭਾਈ ਨੇ ਅਪਨੇ ਵਾਲਿਦੇ ਮਹੂਮ ਕੀ ਘਵਾਬ  
ਮੈਂ ਈਨਿਹਾਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਮੈਂ ਬਰਛਨਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਪਰ ਚਲਤਾ ਹੁਵਾ  
ਦੇਖਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਸਵੀਸ਼ ਹੁਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸਾਲੇ ਸਵਾਬ ਕੀ ਨਿਘਤ ਦੇ ਹਰ ਮਾਛ  
ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਮੈਂ ਸਫਰ ਕੀ ਨਿਘਤ ਕਰ ਲੀ ਔਰ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਅਭੀ  
ਕਰ ਦਿਧਾ। ਤੀਸਰੇ ਮਾਛ ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਕੇ ਬਾਂਦ ਜ਼ਬ ਘਰ ਪਰ ਸੋਏ  
ਤੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਵਾਬ ਮੈਂ ਧੇਹ ਫਿਲਕਣ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇਖਾ ਕੇ ਵਾਲਿਦੇ ਮਹੂਮ ਸਾਝ ਸਾਝ  
ਲਿਬਾਸ ਜੇਬੇ ਤਨ ਤਿਥੇ ਬੈਠੇ ਮੁਝੂਰਾ ਰਹੇ ਹੋਏ ਔਰ ਉਨ ਪਰ ਬਾਰਿਸ਼ ਕੀ ਹਲਕੀ  
ਛੁਲਕੀ ਹੁਵਾਰ ਬਰਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਦਨੀ ਕਾਫ਼ਿਲੇ ਮੈਂ ਸਫਰ ਕੀ  
ਅਹਿਮਿਘਤ ਉਨ ਪਰ ਖੂਬ ਉਝਾਗਰ ਹੁਈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਕਕੀ ਨਿਘਤ ਕਰ ਲੀ  
ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੀਨ ਦਿਨ ਦੇ ਲਿਧੇ ਆਖਿਕਾਨੇ ਰਸੂਲ ਕੇ ਸਾਥ ਸਫਰ  
ਆਰੀ ਰਖ੍ਯਾ।



فَرَمَانَهُ مُسْكَنًا : حَسْنَةٌ عَالِيَّةٌ وَهَوَّةٌ  
عَسَرٌ دَسٌّ رَّحْمَتٌ بَرْجَاتٌ أَوْرَى وَعَسَرٌ نَّاهِيٌّ أَوْرَى  
(توہنی)

کافیلے مें گرا مانگو آ کر ہुआ پا اور گے نے مतنے، کافیلے مें چلو<sup>پ</sup>  
بُو بُ ہو گا سوا بُ، اور تکے گا اگر بُ پا اور گیشے، کافیلے مें چلو<sup>پ</sup>  
اُو کے مسکو ڈھوند ہو، ووہ بھی ماؤ جو ڈھوند ہو اُن شَاءَ اللَّهُ<sup>پ</sup> چلو، کافیلے مें چلو<sup>پ</sup>  
(واسیلے بخشش، ص. 677, 672, 673)

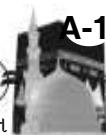
## صَلُوٰعَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ہُجُورٌ گُوسے آ'ں مُ کی ہید : اَخْلَاقٌ  
کے عَزَّوجَلَّ کی عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْاَكْرَمِ  
مکبُول بُنَدُوں کی اک اک ادا ہُمَارے لیے مُوجِبِ ساد دَرْسِ ہُبَّت ہوتی ہے.  
کی عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْاَكْرَمِ ہُمَارے ہُجُور سَقِيَہُنَا گُوسے آ'ں مُ کی عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْاَكْرَمِ  
شان بُلے ہد اُرُوفُ اُو آ'ں لَا ہے، ہُس کے بآ وُجُود اُاپ مُمارے  
لیے کُیا چیز پے ش فرماتے ہے ! سُونیے اور ہُبَّت ہاسیل کیجیے :

خُلُقٌ گوید کہ فُر دروزِ عَيْدِ آشت  
خُوشی و رُوح ہر موسم پیدا ہیں  
و راسِ روزے کہ با ایماں عَيْدِ آشت  
مرا در ملک خُود آں روزِ عَيْدِ آشت

یا'نی "لُوگ کہ رہے ہے، "کل ہید ہے ! کل ہید ہے !" اور سب بُش ہے. لے کین  
میں تو جیس دین ہُس دُنیا سے اپنا ہیمان سلابمت لے کر گیا، میرے لیے تو  
وہی دین ہید ہوگا."

کُیا شانے تکوا ہے ! سُبْحَنَ اللَّهِ ! سُبْحَنَ اللَّهِ ! (عَزَّوجَلَّ)  
یتیجی بھی شان، کے اُولیا اے کیرام رَحْمَةُ اللَّهِ السَّلَامِ کے سردار ! اور ہُس  
کو تر توازو اے و ہُنکیسا ر !! ہُس میں ہُمَارے لیے بھی دَرْسِ ہُبَّت ہے اور ہم میں  
س بھا یا جا رہا ہے کے بھردار ! ہیمان کے مُعاہدے میں گفعت ن کرنا، ہر  
وکت ہیمان کی ہیفا جت کی فیک میں لگے رہنا، کہیں اے سا ن ہو، کے تُمھاری  
گفعت اور مایسیت کے سبب ہیمان کی دیل تُمھارے ہاث سے نیکل جائے.



ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸਤਕਾ : شَبَّهَ جُمُعُّا أَوْرَ رَوْلِهِ بِالْجُمُعَةِ  
ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਕਰੋ ਜੋ ਐਸਾ ਕਰੋਗਾ ਤਿਆਮਤ ਕੇ ਵਿਨ ਮੌਜੂਦ ਉਸ ਤੋਂ ਸ਼ਾਫ਼ੀਅ ਵਿਖਾਵ ਬਨ੍ਹਾਵਾ। (شعب الایمان)

ਰਾਗ ਕਾ ਘਾਤਿਮਾ ਬਿਲਬੈਰ ਹੋਗਾ

ਅਗਰ ਰਾਮਤ ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਯਾ ਗੋਸ

(ਹਦਾਈਕੇ ਬਾਣਿਸ਼ਾਂ, ਸ. 263)

**ਏਕ ਵਲੀ ਕੀ ਈਂਦ :** ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਫ਼ੀਨਾ ਰੈਖ ਨਜ਼਼ਿਭੁਦੀਨ ਮੁਤਵਕਿਲ  
ਰਹਮਤੁਲੋਹਿਤ, ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਫ਼ੀਨਾ ਰੈਖ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦੁਦੀਨ ਗਨਜੇ ਸ਼ਾਕਰ  
ਕੇ ਲਾਈ ਔਰ ਖਲੀਫਾ ਹੈਂ, ਆਪ ਰਹਮਤੁਲੋਹਿਤ ਕਾ ਲਕਬ  
ਮੁਤਵਕਿਲ ਹੈ. ਆਪ ਰਹਮਤੁਲੋਹਿਤ 70 ਬਰਸ ਥਾਹੂਰ ਮੈਂ ਰਹੇ ਔਰ ਕੋਈ  
ਆਹਿਰੀ ਝੀਅਮੇ ਮਾਸਾਸ ਨ ਹੋਨੇ ਕੇ ਬਾ ਵੁਜੂਦ ਅਹਲੋ ਈਧਾਲ ਨਿਹਾਯਤ  
ਈਤ੍ਮੀਨਾਨ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਬਸਰ ਕਰਤੇ ਰਹੇ. ਏਕ ਬਾਰ ਈਂਦ ਕੇ ਵਿਨ ਆਪ  
ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮੇਹਮਾਨ ਜਮਾਂ ਹੋ ਗਏ, ਘਰ ਮੈਂ ਖੁਦੀਂ ਨੋ ਸ਼ਾ  
(ਧਾ'ਨੀ ਖਾਨੇ ਪੀਨ) ਕਾ ਕੋਈ ਸਾਮਾਨ ਨਹੀਂ ਥਾ. ਆਪ ਰਹਮਤੁਲੋਹਿਤ ਬਾਲਾਖਾਨੇ  
ਪਰ ਜਾ ਕਰ ਧਾਂਦੇ ਈਲਾਹੀ ਮੈਂ ਮਸ਼ਗੂਲ ਹੋ ਗਏ ਔਰ ਇਲ ਹੀ ਇਲ ਮੈਂ ਧੇਹ  
ਕਹ ਰਹੇ ਥੇ : “ਆਜ ਈਂਦ ਕਾ ਵਿਨ ਹੈ ਔਰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੇਹਮਾਨ ਆਏ ਹੁਏ ਹੈਂ.”

ਅਚਾਨਕ ਏਕ ਸ਼ਾਬਦ ਛਿਤ ਪਰ ਆਹਿਰ ਹੁਵਾ, ਉਸ ਨੇ ਖਾਨੋਂ ਸੇ ਭਰਾ ਹੁਵਾ ਏਕ  
ਖਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਿਯਾ ਔਰ ਕਹਾ : ਐ ਨਜ਼਼ਿਭੁਦੀਨ ! ਤੁਮਹਾਰੇ ਤਵਕਕੁਲ ਕੀ ਧੂਮ  
ਮਲਾਏ ਆਲਾ (ਧਾ'ਨੀ ਫਿਰਿਥਿਓਂ) ਮੈਂ ਮਚੀ ਹੁਈ ਹੈ ਔਰ ਤੁਮਹਾਰਾ ਹਾਲ ਧੇਹ ਹੈ  
ਕੇ ਤੁਮ ਐਸੇ ਖਧਾਲ (ਧਾ'ਨੀ ਖਾਨਾ ਤਲਬੀ) ਮੈਂ ਮਸ਼ਗੂਲ ਹੋ ! ਆਪ  
ਨੇ ਫਰਮਾਯਾ : “ਹਕ ਤਾਲਾਲ ਗੁਰੂਜ਼ ਖੂਬ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਜਾਤ ਕੇ ਲਿਧੇ  
ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਅਪਨੇ ਮੇਹਮਾਨਾਂ ਕੇ ਬਾਈਸ ਈਸ ਤਰ੍ਹ ਮੁਤਵਜ਼ੇਹ ਹੋ ਗਿਆ ਥਾ.”

ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਫ਼ੀਨਾ ਨਜ਼਼ਿਭੁਦੀਨ ਮੁਤਵਕਿਲ ਰਹਮਤੁਲੋਹਿਤ ਸਾਹਿਬੇ ਕਰਾਮਤ  
ਹੋਨੇ ਕੇ ਬਾ ਵੁਜੂਦ ਇਨਿਹਾਈ ਮੁਨਕਸਿਰਲ ਮਿਆਜ ਥੇ. ਆਪ  
ਕੀ ਇਨਿਸਾਰੀ ਕਾ ਧੇਹ ਆਲਮ ਥਾ ਕੇ ਏਕ ਰੋਜ਼ ਏਕ ਫ਼ਿਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੇ ਮੁਲਾਕਾਤ



**فَرَمَّانَ مُوسَّعًا** : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبِرَحْمَتِهِ سَلَّمَ : جो مुज पर एक बार हुरूद पढ़ता है अल्लाह उस के लिये एक कीरत अज विख्ता है और कीरत उरुद पड़ा जितना है। (عبدالرؤوف)

के लिये आया और आप से رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ سे पूछा के क्या नज़्बुदीन मुतवक्किल (या'नी तवक्कुल करने वाला) आप ही हैं? तो इन्जिसारन फरमाया के भाई! मैं तो नज़्बुदीन मुतअ़क्किल (या'नी बहुत ज़ियादा खाने वाला) हूँ। (أَخْبَارُ الْأَخْيَارِ مِنْ مُلْكِهِ) अल्लाहु रभُّكُمْ إِنَّمَا يُعْزِّزُ جَلَّ ذِي عِنْدِهِ عِنْدَهُ اَنْ يَعْلَمَ مَا بَعْدَ حِلَالٍ وَ حِلَالٍ और उन के सदके हमारी ऐ हिसाब मणिकरत हो।

أَمْبَيْنِ بِجَاهِ الرَّبِّ الْأَمِينِ سَلَّمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَبِرَحْمَتِهِ

**करामत का एक शो'बा :** भीठे भीठे ईस्लामी भाईयो! इस हिकायत से मालूम हुवा के अल्लाह उर्ज़وج़ल जब चाहता है अपने दोस्तों की झूरियात का गैब से ईन्तजाम फरमा देता है। ब वक्ते झूरत खाना, पानी वगैरा झूरियाते छिन्डगी का अचानक हाजिर हो जाना बुझुर्ग से करामत के तौर पर वुक्कुअ में आता है। युनान्ये “शर्हُ اَكَار्दَهُ نَسْكِيَّهُ” में जहां करामत की चन्द अक्साम का बयान है वहां येह भी भज्जूर है के झूरत के वक्त खाने पानी का हाजिर हो जाना भी करामत ही का एक शो'बा है। बुझुर्गने दीन रَحْمَتُهُمُ اللَّهُ أَمْبَيْنِ के खुदादाद तसरुफ़ित व करामात का क्या कहना? येह ऐसे मकबूलाने बारगाहे खुदावन्दी उर्ज़وج़ल होते हैं के उन की झबाने पाक से निकली हुई बात और दिल में पैदा होने वाली ख्वाहिशात रखे काएनात उर्ज़وج़ल अपनी रहमत से पूरी फरमा देता है।

**एक सभी की ईद :** सच्चिदुना अब्दुर्रहमान बिन अम्र औजाई रَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ बयान करते हैं के ईदुल फित्र की शब दरवाजे पर दस्तक हुई, देखा तो मेरा हमसाया खड़ा था। मैं ने पूछा: कहो भाई! कैसे आना हुवा? उस ने कहा: “कल ईद है लेकिन खर्च के लिये कुछ नहीं, अगर आप कुछ ईनायत फरमा दें तो ईज़ज़त के साथ हम ईद का दिन गुजार



**જ્ઞાન મુસ્તકી** : ખુલ્લે અંગુઠીએ બિલ્લે પર હુરુદ પઢો તો મુજ પર ભી  
પઢો, બેશક મૈં તમામ જળાનો કે રખ કા રસુલ હું. (ગુજરાતી)

أَمِينٌ بِجَاهِ الْبَيْهِ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ



જરમાને મુસાફા : ﷺ : مُعَذَّبٌ لِّمَا تَعْمَلُ وَالْمُؤْسَلُ  
મુઝ પર દુરુદ પછ કર અપની મજાલિસ કો  
આરાસા કરો કે તુમણા દુરુદ પઢના બરોઝે કિયા મત તુમણા રેવિયે નૂર હોએ। (فર્સોસ અખ્ભા)

## કુચ્ચાતે સમાયત બહાલ હો ગઈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈઓ !

અપને દિલ મેં અગ્રમતે મુસ્તાજી કુચ્ચાલ ઉંગલીઓ અને બાળાને, સીને મેં શરીરે  
ઉલ્ફતે મુસ્તાજા જલાને ઔર ઈંદ્ર સઈદ કી હકીકી ખુશિયાં પાને કે લિયે હો  
સકે તો ચાંદગાત કો દા'વતે ઈસ્લામી કે મદની કાફિલોં મેં આશિકાને રસૂલ કે  
સાથ સુન્નતોં ભરે સફર કી સાયાદત હાસિલ કીજિયે. મદની કાફિલે કી બરકતે  
તો દેખિયે ! એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બધાન કા ખુલાસા હૈ, તબ્લીગે કુરાઅનો  
સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહીરીક, દા'વતે ઈસ્લામી કે તીન રોજા  
સુન્નતોં ભરે ઈજટિમાઅ મેં શરીરક એક બહારે ઈસ્લામી ભાઈ ને હાથોં હાથ  
તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિયત કે મદની કાફિલે મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ  
સફર કી સાયાદત હાસિલ કી. أَلْحَمَ اللَّهُ دُورَانَ سَفَرَ هِيَ عِنْدَكُمْ ઉન કી કુચ્ચાતે  
સમાયત બહાલ હો ગઈ ઔર વોહ આમ લોગોં કી તરફ સુનને લગે.

કાન બહારે હેં ગર, રઘ્યો રબ પર નજર હોગા લુંકે ખુદા, કાફિલે મેં ચલો  
હુન્યવી આફતે, ઉઘરવી શામતે દૂર હોંગોં જરા, કાફિલે મેં ચલો

صَلُّوٰ عَلَى الْحَمِّيْبِ !

સદકાએ ફિત્ર : અલ્લાહ તબારક વ તખાલા પારહ 30 સૂરતુલ આ'લા  
કી આયત નમ્બર 14 તા 15 મેં ઈશાદ ફરમાતા હૈ :

قُلْ أَفْخَجْ مَنْ تَرَكَ ۝ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلِّ ۝

તરજમાએ કન્જુલ ઈમાન : બેશક મુરાદ  
કો પહોંચા જો સુથરા હુવા ઔર અપને  
રબ કા નામ લે કર નમાઝ પઢી.

સદરૂલ અફાਜિલ હજરતે અલ્લામા મૌલાના સાયિદ મુહમ્મદ  
નઈમુદ્દીન મુરાદાબાદી દી “ખાઈનુલ ઈરફાન” મેં ઈસ  
આયતે કરીમા કે તહીત લિખતે હૈને : ઈસ આયત કી તફસીર મેં યેહ કહા ગયા



ફરમાને મુસ્તકા : ﷺ : શબે જુમુઆ ઔર રોજે જુમુઆ મુજ પર કસરત સે હુરદ પછો અંદું તુખારા હુરદ મુજ પર પેશ કિયા જાતો હૈ. (ત્રિરાતી)

હે કે “તેજી” સે સદકએ ફિત્ર દેના ઔર રબ કા નામ લેને સે ઈદગાહ કે રાસ્તે મેં તકબીરેં કહના ઔર નમાઝ સે નમાજે ઈદ મુરાદ હૈ.

(ખજાઈનુલ ઈરફાન, સ. 1099)

**સદકએ ફિત્ર વાજિબ હૈ :** સરકારે મદીના ચુલ્લી ને એક શાખ્સ કો હુકમ દિયા કે જા કર મક્કાએ મુઅગ્રામા કે ગલી કૂચો મેં એ'લાન કર દો, “સદકએ ફિત્ર વાજિબ હૈ.” (૧૭૪ હિદીથ ૧૦૧ ચ ૨)

**સદકએ ફિત્ર લગ્વ બાતોં કા કફ્ફારા હૈ :** હજરતે સાચ્ચિદાના ઈજને અભાસ કરુણા ફરમાતે હૈને : મદની સરકાર, ગરીબોં કે ગમ અવાર બેદૂદા કલામ સે. રોજોં કી તહારત (યા'ની સજાઈ) હો જાએ. નીજ મસાકીન કી ખૂરિશ (યા'ની ખૂરાક) ભી હો જાએ. (ابોડાવ્ડ ૧૦૮ ચ ૨)

**રોજા મુઅલ્લક રહતા હૈ :** હજરતે સાચ્ચિદાના અનસ બિન માલિક કહતે હૈને : સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર ફરમાતે હૈને : જબ તક સદકએ ફિત્ર અદા નહીં કિયા જાતા, બન્દ કા રોજા જમીન વ આસમાન કે દરમિયાન મુઅલ્લક (યા'ની લટકા હુવા) રહતા હૈ.

(અફરોસ બાંથુર ગ્લેટલેબ ચ ૨ હિદીથ ૩૯૫ ચ ૩૭૫)

૪ ૪ ૪ ૪ ૪ ૪  
 “ઈદ કી ખુશિયાં મુખારક” કે સોલણ હુરુફ  
 ૭ ૭ ૭ ૭ ૭ ૭  
 કી નિસ્બત સે ફિત્રે કે 16 મદની ફૂલ  
 → ૭ → ૭ → ૭

«૧» સદકએ ફિત્ર ઉન તમામ મુસલ્માન મર્દ વ ઔરત પર વાજિબ હૈ જો “સાહિબે નિસાબ” હોં ઔર ઉન કા નિસાબ “હાજતે અસ્લિયા



**ફરમાને મુસ્તાકા** ﷺ : જિસ ને મુજ પર એક બાર દુરેદ પાક પડો  
અલ્લાહ ઉંગલ (ઉસ પર દસ રહમને ભેજતા હૈ). (સ્લે)

(યા'ની ઝરિયાતે જિન્હગી મસલન રહને કા મકાન, ખાનાદારી કા સામાન  
વગેરા) ” સે ફારિગ હો.

(મખૂડ અંગીરી જ ١ ص ١٩١)

﴿૨﴾ જિસ કે પાસ સાઢે સાત તોલા સોના યા સાઢે બાવન તોલા ચાંદી યા સાઢે  
બાવન તોલા ચાંદી કી રકમ યા ઈતની માલિયત કા માલે તિજારત હો  
(ઔર યેહ સબ હાજાતે અસ્લિયા સે ફારિગ હો) યા ઈતની માલિયત કા  
હાજતે અસ્લિયા કે ઈલાવા સામાન હો ઉસ કો સાહિબે નિસાબ કહા  
જતા હૈ. <sup>1</sup>

﴿૩﴾ સદકએ ફિન્ન વાજિબ હોને કે લિયે, “આડિલ વ બાલિગ” હોના શર્ત  
નહીં. બલ્કે બચ્ચા યા મજનૂન (યા'ની પાગલ) ભી અગર સાહિબે નિસાબ  
હો તો ઉસ કે માલ મેં સે ઉન કા વલી (યા'ની સર પરસ્ત) અદા કરે.  
(૩૧૦ ચ ૪ રૂદ્ધમાત્રા) “સદકએ ફિન્ન” કે લિયે મિકદારે નિસાબ તો વોહી  
હૈ જો ઝકાત કા હૈ જૈસા કે મજફૂર હુવા લેકિન ફર્ક યેહ હૈ કે સદકએ  
ફિન્ન કે લિયે માલ કે નામી (યા'ની ઉસ મેં બઢને કી સલાહિયત) હોને  
ઔર સાલ ગુજરને કી શર્ત નહીં. ઈસી તરફ જો ચીજેં ઝરૂરત સે જિયાદા  
હોય (મસલન ઉમ્મૂમી ઝરૂરત સે જિયાદા કપડે, બે સિલે જોડે, ઘરેલુ જીનત કી  
અશ્યા વગેરહા) ઔર ઉન કી કીમત નિસાબ કો પહોંચતી હો તો ઉન  
અશ્યા કી વજહ સે સદકએ ફિન્ન વાજિબ હૈ.

(વકારુલ ફત્તાવા, જિ. 2, સ. 386 મુલાખસન)

દિને

1: “સાહિબે નિસાબ”, “ગની”, “ફીર”, “હાજાતે અસ્લિયા” વગેરા ઈસ્તિલાહિત  
કી તફસીલી મા'લુમાત ફિક્હે હનફી કી મશહૂર તિતાબ “બહારે શરીઅત”  
જિલ્દ અવ્યાલ હિસ્સાએ પનજુમ મેં મુલાહજા ફરમાઈયે.



ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਕਾ : ﷺ : ਉਸ ਸ਼ਾਬੇ ਦੀ ਨਾਕ ਖਾਕ ਆਲੂਦ ਹੋ ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ  
ਮੇਰਾ ਛਿਕ ਹੋ ਔਰ ਵੋਖ ਮੁਜ ਪੱਧ ਫੁਰਦ ਪਾਕ ਨ ਪਢੇ (توبی)

**﴿4﴾ ਮਾਲਿਕੇ ਨਿਸਾਬ ਮਦਦ ਪਰ ਅਪਨੀ ਤਰਫ ਸੇ, ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਬੜ੍ਹਾਂ ਕੀ ਤਰਫ  
ਸੇ ਔਰ ਅਗਰ ਕੋਈ ਮਜ਼ਨੂਨ (ਯਾਂਨੀ ਪਾਗਲ) ਔਲਾਦ ਹੈ (ਥਾਂ ਵੋਖ  
ਪਾਗਲ ਔਲਾਦ ਬਾਲਿਗ ਹੀ ਕ੍ਯੂਂ ਨ ਹੋ) ਤੋ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ ਸੇ ਭੀ ਸਦਕਾਏ  
ਫਿਤ੍ਰ ਵਾਜ਼ਿਬ ਹੈ, ਹਾਂ ਅਗਰ ਵੋਖ ਬੜਾ ਯਾ ਮਜ਼ਨੂਨ ਖੁਦ ਸਾਡਿਬੇ ਨਿਸਾਬ  
ਹੈ ਤੋ ਫਿਰ ਉਸ ਕੇ ਮਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸੇ ਫਿਤ੍ਰ ਆਦਾ ਕਰ ਦੇ। (عالੰਗੀਰੀ ۱۱۲ ص ۱۱ مੁਲਖਚਾ)**

**﴿5﴾ ਮਦਦ ਸਾਡਿਬੇ ਨਿਸਾਬ ਪਰ ਅਪਨੀ ਬੀਵੀ ਯਾ ਮਾਂ ਬਾਪ ਯਾ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਭਾਣ  
ਔਰ ਫੀਗਰ ਰਿਖਤੇਦਾਰੋਂ ਕਾ ਫਿਤ੍ਰ ਵਾਜ਼ਿਬ ਨਹੀਂ। (ਇਧਾ ۱۱۳ ص ۱۱ مੁਲਖਚਾ)**

**﴿6﴾ ਵਾਲਿਦ ਨ ਹੋ ਤੋ ਦਾਦਾਜ਼ਨ ਵਾਲਿਦ ਸਾਡਿਬੇ ਕੀ ਜਗਾਵੇਂ ਹੋਏ ਯਾਂਨੀ ਅਪਨੇ  
ਫਿਕਰ ਵ ਧਰੀਮ ਪੋਤੇ ਪੋਤਿਆਂ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇ ਉਨ ਪੇ ਸਦਕਾਏ ਫਿਤ੍ਰ ਦੇਨਾ  
ਵਾਜ਼ਿਬ ਹੈ। (درِ مختارج ۳ ص ۳۶۸)**

**﴿7﴾ ਮਾਂ ਪਰ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਬੜ੍ਹਾਂ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇ ਸਦਕਾਏ ਫਿਤ੍ਰ ਦੇਨਾ ਵਾਜ਼ਿਬ ਨਹੀਂ।  
(رَدُّ الْمُحتارج ۳ ص ۳۶۸)**

**﴿8﴾ ਬਾਪ ਪਰ ਅਪਨੀ ਆਕਿਲ ਬਾਲਿਗ ਔਲਾਦ ਕਾ ਫਿਤ੍ਰ ਵਾਜ਼ਿਬ ਨਹੀਂ।  
(درِ مختارج ۳ ص ۳۷۰)**

**﴿9﴾ ਕਿਸੀ ਸਹੀਤ ਸ਼ਰੂਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕੇ ਤਥਾਤ ਰੋਜੇ ਨ ਰਖ ਸਕਾ ਯਾ ਬਿਗੈਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕੇ ਰਮਾਨੂਲ ਮੁਭਾਰਕ ਕੇ ਰੋਜੇ ਨ ਰਖੇ ਉਸ ਪਰ ਭੀ  
ਸਾਡਿਬੇ ਨਿਸਾਬ ਹੋਨੇ ਕੀ ਸੂਰਤ ਮੌਜੂਦ ਸਦਕਾਏ ਫਿਤ੍ਰ ਵਾਜ਼ਿਬ ਹੈ।  
(رَدُّ الْمُحتارج ۳ ص ۳۶۷)**

**﴿10﴾ ਬੀਵੀ ਯਾ ਬਾਲਿਗ ਔਲਾਦ ਜਿਨ ਕਾ ਨਫ਼ਕਾ ਵੈਗੈਰਾ (ਧਾਨੀ ਰੋਟੀ ਕਪੜੇ  
ਵੈਗੈਰਾ ਕਾ ਖਰੀ) ਜਿਸ ਸ਼ਾਬੇ ਕੇ ਜਿਸੇ ਹੈ, ਵੋਖ ਅਗਰ ਇਨ ਕੀ ਈਝਾਜ਼ਤ  
ਕੇ ਬਿਗੈਰ ਹੀ ਇਨ ਕਾ ਫਿਤ੍ਰ ਆਦਾ ਕਰ ਦੇ ਤੋ ਅਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਂ  
ਅਗਰ ਨਫ਼ਕਾ ਉਸ ਕੇ ਜਿਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਸਲਨ ਬਾਲਿਗ ਬੇਟੇ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ**



કરમાને મુસ્ટખા : ﷺ : જો મુજ પર દસ મરતબા હુરે પાક પછે અલાહ  
ઉસ પર સો રહેમતે નાજિલ કરમાતા હૈ (ત્યારોની).

કે ઘર અલગ બસા લિયા ઔર અપના ગુઝારા ખુદ હી કર લેતા હૈ તો  
અથ અપને નાન નફકે (યા'ની રોટી કપડે વગેરા) કા ખુદ હી જિમ્ભેદાર  
હો ગયા હૈ. લિહાજા ઐસી ઔલાદ કી તરફ સે બિગેર ઈજાજત ફિત્રા  
દે દિયા તો અદા ન હોગા.

﴿11﴾ બીવી ને બિગેર હુકમે શૌહર અગર શૌહર કા ફિત્રા અદા કર દિયા તો  
અદા ન હોગા. (બહારે શરીઅત, જી. 1, સ. 398 મુલખસન)

﴿12﴾ ઈદુલ ફિત્ર કી સુખે સાદિક તુલૂઅ હોતે વકત જો સાહિબે નિસાબ થા  
ઉસી પર સદકએ ફિત્ર વાજિબ હૈ, અગર સુખે સાદિક કે બા'દ  
સાહિબે નિસાબ હુવા તો અથ વાજિબ નહીં. (૧૯૨ માહૂર ઉદ્દીપન)

﴿13﴾ સદકએ ફિત્ર અદા કરને કા અફજલ વકત તો યેહી હૈ કે ઈદ કો સુખે  
સાદિક કે બા'દ ઈદ કી નમાજ અદા કરને સે પહલે પહલે અદા કર  
દિયા જાએ, અગર ચાંદરાત યા રમાનુલ મુખારક કે કિસી ભી દિન  
બલ્કે રમાન શરીફ સે પહલે ભી અગર કિસી ને અદા કર દિયા તબ  
ભી ફિત્રા અદા હો ગયા ઔર ઐસા કરના બિલ્કુલ જાઈજ હૈ. (આપણા)

﴿14﴾ અગર ઈદ કા દિન ગુજર ગયા ઔર ફિત્રા અદા ન કિયા થા તબ ભી  
ફિત્રા સાકિત ન હુવા, બલ્કે ઉત્ત્ર ભર મેં જબ ભી અદા કરે અદા હી  
હૈ. (આપણા)

﴿15﴾ સદકએ ફિત્ર કે મસારિફ વોહી હૈં જો ઝકાત કે હૈં. યા'ની જિન કો  
ઝકાત દે સકતે હૈં ઉન્હેં ફિત્રા ભી દે સકતે હૈં ઔર જિન કો ઝકાત  
નહીં દે સકતે ઉન કો ફિત્રા ભી નહીં દે સકતે. (આપણા ૧૯૪ માન્ય)

﴿16﴾ સાદાતે કિરામ કો સદકએ ફિત્ર નહીં દે સકતે. કયૂંકે યેહ બની હાશિમ  
સે હૈં. બહારે શરીઅત જિલ્દ અવ્યલ સફાહા 931 પર હૈ : બની



ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸਕਾਂ : ﴿كُلَّ شَهْرٍ عِلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ فَمَا ذَرَّ  
ਦُرْدَنْ‌ਪਾਕ ਨ ਪਥਾ ਤਹਕੀਕ ਵੋਹ ਬਦ ਬਜ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ। (ابن سਨੀ)

ਹਾਸ਼ਿਮ ਕੋ ਝਕਾਤ (ਫਿਤ੍ਰ) ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ। ਨ ਗੈਰ ਈਹੁੰਦੇ ਸਕੇ, ਨ ਏਕ ਹਾਸ਼ਿਮੀ ਵੂਸਰੇ ਹਾਸ਼ਿਮੀ ਕੋ। ਬਨੀ ਹਾਸ਼ਿਮ ਸੇ ਸੁਰਾਦ ਹਜ਼ਰਤੇ ਅਲੀ ਵ ਜਾ'ਫਰ ਵ ਅਕੀਲ ਔਰ ਹਜ਼ਰਤੇ ਅਖ਼ਬਾਸ ਵ ਹਾਰਿਸ ਬਿਨ ਅਭੁਲ ਮੁਜ਼ਲਿਬ ਕੀ ਆਉਲਾਂਦੇ ਹੋਣੇ।

**ਸਦਕਾਏ ਫਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਕਦਾਰ :** ਗੋਹੂਂ ਧਾ ਈਸ ਕਾ ਆਟਾ ਧਾ ਸਤ੍ਤੂ ਆਧਾ ਸਾਅ (ਧਾ'ਨੀ ਢੀ ਕਿਲੋ ਮੌਂ 80 ਗ੍ਰਾਮ ਕਮ) (ਧਾ ਈਨ ਕੀ ਕੀਮਤ), ਖੜੂਰ ਧਾ ਮੁਨਕਾਂ ਧਾ ਜਵ ਧਾ ਈਸ ਕਾ ਆਟਾ ਧਾ ਸਤ੍ਤੂ ਏਕ ਸਾਅ (ਧਾ'ਨੀ ਚਾਰ ਕਿਲੋ ਮੌਂ 160 ਗ੍ਰਾਮ ਕਮ) (ਧਾ ਈਨ ਕੀ ਕੀਮਤ) ਧੇਹ ਏਕ ਸਦਕਾਏ ਫਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਕਦਾਰ ਹੈ। (۳۷۲-۱۹۱ ص, دیروز مختار ج ۱) “ਬਹਾਰੇ ਸ਼ਹੀਅਤ” ਮੌਂ ਹੈ : ਆਲਾ ਦਰਜੇ ਕੀ ਤਹਕੀਕ ਔਰ ਐਹਤਿਧਾਰ ਧੇਹ ਹੈ ਕੇ : ਸਾਅ ਕਾ ਵੜ੍ਹਨ ਤੀਨ ਸੌ ਈਕਾਵਨ<sup>351</sup> ਰੂਪੈ ਭਰ ਹੈ ਔਰ ਨਿਰਝ ਸਾਅ ਏਕ ਸੌ ਪਈਤਰ<sup>175</sup> ਰੂਪੈ ਅਠਨੀ ਭਰ ਉਪਰ।

(ਬਹਾਰੇ ਸ਼ਹੀਅਤ, ਜਿ. 1, ਸ. 939)

ਈਨ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੇ ਈਲਾਵਾ ਅਗਰ ਕਿਸੀ ਵੂਸਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਫਿਤ੍ਰ ਆਇਆ ਹੋ, ਮਸਲਨ ਚਾਵਲ, ਜੁਵਾਰ, ਬਾਜਰਾ ਧਾ ਔਰ ਕੋਈ ਗਲਲਾ ਧਾ ਆਂਦੇ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਤਹਕੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਤੋ ਕੀਮਤ ਕਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਗਾ ਧਾ'ਨੀ ਵੋਹ ਚੀਜ਼ ਆਧੇ ਸਾਅ ਗੋਹੂਂ ਧਾ ਏਕ ਸਾਅ ਜਵ ਕੀ ਕੀਮਤ ਕੀ ਹੋ, ਧਾਹਾਂ ਤਕ ਕੇ ਰੋਟੀ ਦੇਂ ਤੋ ਉਸ ਮੌਂ ਵੀ ਕੀਮਤ ਕਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਿਯਾ ਜਾਏਗਾ ਅਗਰੋਂ ਗੋਹੂਂ ਧਾ ਜਵ ਕੀ ਹੋ। (ਐਕਨ) ਕਥ੍ਰ ਮੌਂ ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਅਨਵਾਰ ਦਾ ਬਿਲ ਹੋ : ਮਨ੍ਕੂਲ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਸ਼ਖਸ ਈਦ ਕੇ ਦਿਨ ਤੀਨ ਸੌ ਮਰਤਬਾ “سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ” ਪਾਛੇ ਔਰ ਫੌਜ਼ ਸ਼ੁਦਾ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਕੀ ਅਰਵਾਹ ਕੋ ਈਸ ਕਾ ਈਸਾਲੇ ਸਵਾਬ ਕਰੇ ਤੋ ਹਰ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਕੀ ਕਥ੍ਰ ਮੌਂ ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਅਨਵਾਰ ਦਾ ਬਿਲ ਹੋਤੇ ਹੋਣੇ ਅਤੇ ਜਥ ਵੋਹ ਪਥਨੇ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਮਰੇਗਾ,



**કરમાને મુસાફિ :** જિસ ને મુજબ પર સુખ્ત વિશ્વાસ દસ દસ બાર હુદુકે  
પાક પણ (ઉચ્ચે કિયામત કે દિન મેરી શક્તિઅત મિલેગી) (મહેંદુઓ).

અલ્લાહ તથાલા ઉસ કી કબ્રિ મેં ભી એક હજાર અન્વાર દાખિલ ફરમાએગા.

(٣٠٨) مُكاشَفَةُ الْقُلُوبِ ص

નમાજે ઈદ સે કષ્ટથી એક સુન્તર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !

(ترمذی ج ۲ ص ۷۰ حدیث ۵۴۲) اور ”بُوْبَارِی“ کی ریوایت ہمارتے سایہ ہونا۔ انسان سے زعیم اللہ تعالیٰ عنہ کے ہدیوں کی فیض کے دین (نماز اور ہدایت کے لیے) تشریف ن لے جاتے جبکہ تک یعنی بچوں نے تناول بول کر بھائیوں کے لیے تک ہوتی۔

رَوْفُوا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ رَايَةً (بُخَارِيٌّ ج ١ ص ٣٢٨) حَدِيثٌ ٩٥٣  
سے  
ریوایت ہے کہ نبی یحییٰ رحمۃ الرحمٰن فی عِلَمٍ رَّحِیْمٌ عَلَیْهِ السَّلَامُ مات، شاہنشاہ نوبیت، تاجدارِ  
رسالات صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ کو (نمازِ ہدایت کیلئے) ایک راستے سے  
تشریف لے جاتے اور دوسرا راستے سے واپس تشریف لاتے۔

(ترمذی ج ۲ ص ۶۹ حدیث ۵۴)

## ਨੂਜ਼ ਮਾਰੇ ਈਂਦ ਕਾ ਤਰੀਕਾ (ਛਨੌਰੀ)

ਪਹਿਲੇ ਈਸ ਤਰਣ ਨਿਧਤ ਕੀਤਿਆ ਹੈ : “ਮੈਂ ਨਿਧਤ ਕਰਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਰਕਾਬਤ ਨਮਾਜ਼ ਈਹੁਲ ਫਿਤਰ (ਧਾਰੀ ਈਹੁਲ ਅਖੂਦਾ) ਕੀ, ਸਾਥ ਇਥੇ ਜਾਈਦ ਤਕਖੀਰਾਂ ਕੇ,



ਈਂਦ ਕੀ ਅਧੂਰੀ ਜਮਾਅਤ ਮਿਲੀ ਤੋ....? : ਪਹਲੀ ਰਕਾਅਤ ਮੌ ਈਮਾਮ  
ਕੇ ਤਕਖੀਰੋਂ ਕਿਉਂ ਨੇ ਕੇ ਬਾਏ ਮੁਕਤਈ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁਵਾ ਤੋਂ ਉਸੀ ਵਕਤ (ਤਕਖੀਰੇ ਤਹਾਰੀਮਾ  
ਕੇ ਈਲਾਵਾ ਮਜ਼ੀਏ) ਤੀਨ ਤਕਖੀਰੋਂ ਕਿਛੁ ਲੇ ਅਗਈ ਈਮਾਮ ਨੇ ਕਿਰਾਅਤ ਸ਼ੁਰੂਅ ਕਰ  
ਦੀ ਹੋ ਔਰ ਤੀਨ ਹੀ ਕਿਛੁ ਅਗਈ ਈਮਾਮ ਨੇ ਤੀਨ ਸੇ ਜਿਧਾਦਾ ਕਿਛੀ ਹੋਂ ਔਰ  
ਅਗਰ ਉਸ ਨੇ ਤਕਖੀਰੋਂ ਨ ਕਿਛੀ ਕੇ ਈਮਾਮ ਰੂਕੂਅ ਮੌ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੋਂ ਖੇਡੇ ਖੇਡੇ ਨ  
ਕਿਛੁ ਬਲਕੇ ਈਮਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਰੂਕੂਅ ਮੌ ਜਾਏ ਔਰ ਰੂਕੂਅ ਮੌ ਤਕਖੀਰੋਂ ਕਿਛੁ ਲੇ ਔਰ



**ਫਿਰਾਨੇ ਮੁਸਤਕਾ** : ﴿كُلَّ شَيْءٍ تَعْلَمُنَا وَلَا يَعْلَمُنَا:﴾ : ਜੋ ਮੁੜ ਪਰ ਰੋਜ਼ ਜੁਮੂਆ ਫੁਰੂਹ ਸ਼ਰੀਕ ਪਛੇਗਾ ਮੈਂ ਕਿਧਾਰਤ ਕੇਵਿਂ ਉਸ ਕੀ ਸ਼ਕਾਅਤ ਕਰੁੱਗਾ। (جع الجواب)

ਅਗਰ ਈਮਾਮ ਕੋ ਰਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਪਾਯਾ ਔਰਾ ਗਾਲਿਬ ਗੁਮਾਨ ਹੈ ਕੇ ਤਕਬੀਰੋਂ ਕਣ ਕਰ ਈਮਾਮ ਕੋ ਰਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਪਾ ਲੇਗਾ ਤੋ ਖੇਡ ਖੇਡ ਤਕਬੀਰੋਂ ਕਣ ਫਿਰ ਰਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਜਾਏ ਵਰਨਾ ਬਾਬੂ<sup>ا</sup> ਕਣ ਕਰ ਰਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਜਾਏ ਔਰ ਰਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਤਕਬੀਰੋਂ ਕਣ ਫਿਰ ਅਗਰ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਤਕਬੀਰੋਂ ਪੂਰੀ ਨ ਕੀ ਥੀ ਤੋਂ ਈਮਾਮ ਨੇ ਸਰ ਉਠਾ ਲਿਧਾ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਕਿਤ ਹੋ ਗਈ (ਯਾਨੀ ਬਕਿਅਤ ਤਕਬੀਰੋਂ ਅਥਵਾ ਕਣ) ਔਰ ਅਗਰ ਈਮਾਮ ਕੋ ਰਕੂਅ ਸੇ ਉਠਨੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁਵਾ ਤੋਂ ਅਥਵਾ ਤਕਬੀਰੋਂ ਨ ਕਣ ਬਲਕੇ (ਈਮਾਮ ਕੇ ਸਲਾਮ ਫੈਰਨੇ ਕੇ ਬਾਅਦ) ਜਖ ਅਪਨੀ (ਬਕਿਅਤ) ਪਛੇ ਉਸ ਵਕਤ ਕਣ ਹੈ। ਔਰ ਰਕੂਅ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣ ਤਕਬੀਰ ਕਿਹਨਾ ਬਤਾਧਾ ਗਿਆ ਉਸ ਮੌਜੂਦ ਹਾਥ ਨ ਉਠਾਏ ਔਰ ਅਗਰ ਦੂਸਰੀ ਰਕਾਅਤ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁਵਾ ਤੋਂ ਪਹਲੀ ਰਕਾਅਤ ਕੀ ਤਕਬੀਰੋਂ ਅਥਵਾ ਕਣ ਬਲਕੇ ਜਖ ਅਪਨੀ ਝੌਤ ਸ਼ੁਦਾ ਪਛੇ ਖਡਾ ਹੋ ਉਸ ਵਕਤ ਕਣ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਰਕਾਅਤ ਕੀ ਤਕਬੀਰੋਂ ਅਗਰ ਈਮਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾ ਜਾਏ ਫਿਲਿਹਾ (ਯਾਨੀ ਤੋਂ ਬੇਹਤਰ) ਵਰਨਾ ਈਸ ਮੌਜੂਦ ਭੀ ਵੋਹੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਹੈ ਜੋ ਪਹਲੀ ਰਕਾਅਤ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। (ਤੈਰੀ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਚ ۳، ص ۱۵۱، ۱۶۴، ۱۷۲)

**ਈਦ ਕੀ ਜਮਾਅਤ ਨ ਮਿਲੀ ਤੋਂ ਕਿਧਾ ਕਰੇ ? :** ਈਮਾਮ ਨੇ ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਬਾਅਦ ਪਾਂਘ ਲੀ ਔਰ ਕੋਈ ਸ਼ਾਬਦ ਬਾਕੀ ਰਹ ਗਿਆ ਖਾਲ ਵੋਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੀ ਨ ਹੁਵਾ ਥਾ ਯਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਤੋਂ ਹੁਵਾ ਮਹਾਰ ਉਸ ਕੀ ਨਮਾਜ਼ ਫਾਸਿਦ ਹੋ ਗਈ ਤੋਂ ਅਗਰ ਦੂਸਰੀ ਜਗਾਅ ਮਿਲ ਜਾਏ ਪਾਂਘ ਲੇ ਵਰਨਾ (ਨਿਗੈਰ ਜਮਾਅਤ ਕੇ) ਨਹੀਂ ਪਾਂਘ ਸਕਤਾ। ਹਾਂ ਬੇਹਤਰ ਧੇਹ ਹੈ ਕੇ ਧੇਹ ਸ਼ਾਬਦ ਚਾਰ ਰਕਾਅਤ ਚਾਹਿਤ ਕੀ ਨਮਾਜ਼ ਪਛੇ। (ਤੈਰੀ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਚ ۲، ص ۱۷)

**ਈਦ ਕੇ ਖੁਤਬੇ ਕੇ ਅਹਕਾਮ :** ਨਮਾਜ਼ ਕੇ ਬਾਅਦ ਈਮਾਮ ਦੀ ਖੁਤਬੇ ਪਛੇ ਔਰ ਖੁਤਬੇ ਜੁਮੂਆ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੁਨਾਤ ਹੈਂ ਈਸ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਜੋ ਵਹਾਂ ਮਕਾਨ ਯਹਾਂ ਜੀ ਮਕਾਨ। ਸਿੱਖ ਦੀ ਬਾਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਫਿਰ ਹੈ ਏਕ ਧੇਹ ਕੇ ਜੁਮੂਆ ਕੇ ਪਾਂਘ ਖੁਤਬੇ ਸੇ ਪੇਸ਼ਤਰ ਖਤੀਬ ਕਾ ਬੈਠਨਾ ਸੁਨਾਤ ਥਾ ਔਰ ਈਸ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਜੋ ਵਹਾਂ



ਫਿਰਮਾਨੇ ਮੁਸ਼ਕਾ : ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ : ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਜਿਕ ਛੁਵਾ ਔਰ ਉਸ ਨੇ ਮੁਜ 42  
ਛੁਟੇ ਪਾਂਕ ਨ ਪਥਾ (ਉਸ ਨੇ ਜਨਨਤ ਕਾ ਰਾਸਤਾ ਛੋਡ ਦਿਯਾ) (طਖਾਤ)

ਸੁਨਾਤ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਧੇਹ ਕੇ ਈਸ ਮੌਜੂਦੇ ਖੁਤਬੇ ਸੇ ਪੇਸ਼ਤਰ 9 ਬਾਰ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਕੇ  
ਪਹਲੇ 7 ਬਾਰ ਔਰ ਮਿਅਰ ਸੇ ਉਤਰਨੇ ਕੇ ਪਹਲੇ 14 ਬਾਰ **بَرَكَةُ اللَّهِ أَكْبَرُ** ਕਿਹਨਾ।  
ਸੁਨਾਤ ਹੈ ਔਰ ਜੁਮੂਆ ਮੌਜੂਦੀ ਨਹੀਂ।

(ਭਾਵਾਰੇ ਸ਼ਰੀਅਤ, ਜਿ. 1, ਸ. 783, 100 ਚ 167 ਚ 3 ਸੰਖੇਤਾਰ ਜ)

↗ → ↗ ↗ ↗ ↗ ↗  
 ۹ “ਦੋ ਈਂਦੀ ਮੌਜੂਦੇ ਗਮ ਮਦੀਨੇ ਕਾ” ਕੇ ਬੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ,  
 ਕੀ ਨਿਸਥਤ ਸੇ ਈਂਦ ਕੇ 20 ਮਦਨੀ ਝੂਲ ॥  
 ↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗

ਈਂਦ ਕੇ ਦਿਨ ਧੇਹ ਉਮੂਰ ਮੁਸਤਾਹਬ ਹੈਂ :

✿ ਹਜ਼ਮਤ ਬਨਵਾਨਾ (ਮਗਰ ਜੁਲ੍ਹੇ ਬਨਵਾਈਏ, ਨ ਕੇ ਅਂਗੇਜ਼ੀ ਬਾਲ)

✿ ਨਾਖੁਨ ਤਰਖਵਾਨਾ ✿ ਗੁਸਲ ਕਰਨਾ ✿ ਮਿਖਵਾਕ ਕਰਨਾ (ਧੇਹ ਉਸ ਕੇ  
ਈਲਾਵਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਜੂ ਮੌਜੂਦੀ ਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ✿ ਅਥਵੇ ਕਪਤੇ ਪਹਨਨਾ, ਨਾਮੇ ਛੋਂ ਤੋ ਨਾਮੇ  
ਵਰਨਾ ਧੂਲੇ ਧੂਅੇ ✿ ਖੁਸ਼ਬੂ ਲਗਾਨਾ ✿ ਅੰਗੂਠੀ ਪਹਨਨਾ (ਜਬ ਕਿਭੀ ਅੰਗੂਠੀ  
ਪਹਨਿਧੇ ਤੋ ਈਸ ਬਾਤ ਕਾ ਖਾਸ ਖਾਤਾ ਰਾਖਿਧੇ ਕੇ ਸ਼ਿਫ਼ੂ ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਮਾਸੇ (ਯਾਨੀ ਚਾਰ  
ਗ੍ਰਾਮ 374 ਮਿਲੀ ਗ੍ਰਾਮ) ਸੇ ਕਮ ਵੱਖੜਨ ਚਾਂਦੀ ਕੀ ਏਕ ਹੀ ਅੰਗੂਠੀ ਪਹਨਿਧੇ, ਏਕ ਸੇ  
ਲਿਧਾਦਾ ਨ ਪਹਨਿਧੇ ਔਰ ਉਸ ਏਕ ਅੰਗੂਠੀ ਮੌਜੂਦੀ ਮੌਜੂਦੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਏਕ ਹੀ ਹੋ, ਏਕ ਸੇ  
ਲਿਧਾਦਾ ਨਹੀਂ ਨ ਹੋ, ਬਿਗੈਰ ਨਹੀਂ ਕੀ ਭੀ ਮਤ ਪਹਨਿਧੇ, ਨਹੀਂ ਕੇ ਵੱਖੜ ਕੀ  
ਕੋਈ ਕੇਂਦ ਨਹੀਂ, ਚਾਂਦੀ ਕਾ ਛਲਲਾ ਧਾ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਬਧਾਨ ਕਈ ਵੱਖੜ ਵਰੈਂਗ ਕੇ ਈਲਾਵਾ  
ਕਿਸੀ ਭੀ ਧਾਤ ਕੀ ਅੰਗੂਠੀ ਧਾ ਛਲਲਾ ਮਈ ਨਹੀਂ ਪਹਨ ਸਕਤਾ) ✿ ਨਮਾਜੇ ਵਿਖੇ  
ਮਿਲਿਏ ਮਹਲਤਾ ਮੌਜੂਦੀ ਪਫਨਾ ✿ ਈਂਦੂਲ ਫਿਤ੍ਰ ਕੀ ਨਮਾਜ ਕੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਚਨਦ  
ਖੜ੍ਹੇ ਖਾ ਲੇਨਾ, ਤੀਨ, ਪਾਂਚ, ਸਾਤ ਧਾ ਕਮੋ ਬੇਖ ਮਗਰ ਤਾਕ ਹੋਂ। ਖੜ੍ਹੇ ਨ ਹੋਂ  
ਤੋ ਕੋਈ ਮੀਠੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਲੇ। ਅਗਰ ਨਮਾਜ ਸੇ ਪਹਲੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਖਾਯਾ ਤੋ



ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸਾਫ਼ਾ : ﷺ : ਮੁੜ ਪਰ ਹੁਰਦੇ ਪਾਕ ਕੀ ਕਸਰਤ ਕਰੋ ਬੇਸ਼ਕ ਤੁਮਾਰਾ  
ਮੁੜ ਪਰ ਹੁਰਦੇ ਪਾਕ ਪਛਾਨਾ ਤੁਮਾਰੇ ਲਿਖੇ ਪਾਕੀਜਾਂ ਕਾ ਬਾਈਸ ਹੈ। (ابویੰਦੀ)

ਗੁਨਾਹ ਨ ਹੁਵਾ ਮਗਰ ਈਥਾ ਤਕ ਨ ਖਾਧਾ ਤੋ ਈਤਾਬ (ਯਾਨੀ ਮਲਾਮਤ) ਕਿਧਾ  
ਆਏਗਾ। ♡ ਨਮਾਜੇ ਈਦ, ਈਦਗਾਹ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਕਰਨਾ ♡ ਈਦਗਾਹ ਪੈਂਦਲ ਚਲਨਾ  
ੱਥੁੰ ਸੁਵਾਰੀ ਪਰ ਭੀ ਜਾਨੇ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਕਰਨਾ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਹੈ ਔਰ ਵਾਪਸੀ ਪਰ ਸੁਵਾਰੀ ਪਰ  
ਆਨੇ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਕਰਨਾ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਹੈ ਔਰ ਵਾਪਸੀ ਪਰ ਸੁਵਾਰੀ ਪਰ  
ਏਕ ਰਾਸਤੇ ਦੀ ਜਾਨਾ ਔਰ ਦੂਜੇ ਰਾਸਤੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਆਨਾ। ♡ ਈਦ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੀ  
ਪਛਲੇ ਸਟਕਾਂ ਦੇ ਫਿਤ੍ਰ ਆਇਆ ਕਰਨਾ ♡ ਖੁਸ਼ੀ ਆਇਆ ਕਰਨਾ ♡ ਕਸਰਤ ਦੇ  
ਸਟਕਾਂ ਦੇਣਾ ♡ ਈਦਗਾਹ ਦੀ ਈਤਿਹਾਸਿਕ ਵਰਤੀ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਨਿਗਾਹ ਕਿਧੇ  
ਜਾਨਾ ♡ ਆਪਸ ਵਿਖੇ ਮੁਬਾਰਕ ਬਾਅਦ ਦੇਣਾ ♡ ਬਾਅਦ ਨਮਾਜੇ ਈਦ ਮੁਸਾਫ਼ਾ (ਯਾਨੀ  
ਹਾਥ ਮਿਲਾਨਾ) ਔਰ ਮੁਆਨਕਾ (ਯਾਨੀ ਗਲੇ ਮਿਲਾਨਾ) ਜੈਸਾ ਕੇ ਉਮੂਮਨ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ  
ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਰਾਈਜ਼ ਹੈ ਬੇਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਈਦ ਦੇ ਸਟਕਾਂ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ  
ਖੂਬ ਸੂਰਤ ਲਵਕੇ) ਦੇ ਗਲੇ ਮਿਲਨਾ ਮਹਲਕੇ ਫਿਤ੍ਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ  
ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਰਾਸਤੇ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਤਕਬੀਰ ਕਿਹੜੇ ਔਰ ਨਮਾਜੇ ਈਦ ਅਗ੍ਰਹਾ  
ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਰਾਸਤੇ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਬੁਲਨਾ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਤਕਬੀਰ ਕਿਹੜੇ। ਤਕਬੀਰ ਧੇਹ ਹੈ :

اللَّهُ أَكْبَرُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ لِلَا إِلَهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

ਤ੨ਜਮਾ : ਅਲਲਾਹ ਸਾਬ ਸਾਬ ਦੇ ਬਡਾ ਹੈ, ਅਲਲਾਹ ਸਾਬ ਸਾਬ ਦੇ ਬਡਾ ਹੈ,

ਅਲਲਾਹ ਸਾਬ ਦੇ ਬਡਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਈਬਾਦਤ ਕੇ ਲਾਈਕ ਨਹੀਂ ਔਰ ਅਲਲਾਹ ਸਾਬ ਸਾਬ ਦੇ

ਬਡਾ ਹੈ, ਅਲਲਾਹ ਸਾਬ ਸਾਬ ਦੇ ਬਡਾ ਹੈ ਔਰ ਅਲਲਾਹ ਸਾਬ ਦੇ ਬਡਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖੇ ਤਮਾਮ

ਖੂਬਿਆਂ ਹਨ। (ਬਾਹਰੇ ਸ਼ਰੀਅਤ, ਜਿ. 1, ਸ. 779 ਤਾਂ 781, 100149 ਚ 1 ਵੈਗਾ)

**ਬਕਰ ਈਦ ਕਾ ਏਕ ਮੁਸਤਾਹਿਬ :** ਈਦ ਅਗ੍ਰਹਾ (ਯਾਨੀ ਬਕਰ ਈਦ) ਤਮਾਮ

ਅਹਕਾਮ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਈਦੂਲ ਫਿਤ੍ਰ (ਯਾਨੀ ਮੀਠੀ ਈਦ) ਦੀ ਤਰਫ਼ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਬਾਝ ਬਾਤਾਂ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ

ਫ਼ਕ ਹੈ, ਮਸਲਨ ਈਦ ਦੇ ਮੌਕਾਵਾਂ ਵਿਖੇ ਮੁਸਤਾਹਿਬ ਧੇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ



કૃમાને મુસ્તકા : ﴿كَلَّا لِتَعْلَمَ عَنِ الْبَرِّ وَالْبَرِّ مُجْرِمٌ﴾ : જિસ કે પાસ મેરા જિક હો ઔર વોહ મુજ પર દુરદ  
શરીક ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (سند احمد)

પહીલે કુછ ન ખાએ ચાહે કુરબાની કરે યા ન કરે ઔર અગર ખા લિયા તો  
કરાહત ભી નહીં.

(૧૦૨ ص ૧) عالمگيرى ج

**મૈં ઈદ કી નમાજ ભી નહીં પઠતા થા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !**

હર સાલ રમાનુલ મુખારક મેં એ'તિકાફ કી સાંઘાદત ઔર માહે રમાનુલ  
મુખારક કી ખૂબ બરકતે લૂટિયે ફિર ઈદ મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ મદની  
કાફિલોં મેં સુન્નતોં ભરા સફર ઈઞ્જિયાર કીજિયે. તરગીબ વ તહૂરીસ કી  
ખાતિર એક મદની બહાર આપ કે ગોશ ગુજાર કરતા હું. ચુનાન્યે એક  
ઈસ્લામી ભાઈ (ઉત્ત તકરીબન 25 બરસ) એક ગેરેજ (Garage) પર કામ  
કરતે થે. (અગરે ફી નફિસહી ગેરેજ યા'ની ગાડિઓં કી મરમત કા કામ ગલત  
નહીં, મગર આજ કલ ગુનાહોં ભરે હાલાત હૈન. જિન કો વાસિતા પડા હોગા વોહ  
જાનતે હોંગે કે અકસર ગેરેજ કા માહોલ કિસ કદર ગન્દા હોતા હૈ, ફી જમાના  
ગેરેજ મેં કામ કરને વાલોં કે લિયે હલાલ રોજી કા હુસૂલ જૂથે શીર લાને કે  
મુતરાદિફ હૈન.) ગેરેજ કે ગન્દે માહોલ કી નહૂસત કે સબબ ઉન કો ૫-૭  
વક્તા નમાજ કુજા જુમુઆ બલ્કે ઈદેન કી નમાજોં કી ભી તૌફિક નહીં થી,  
રાત ગએ તક T.V. પર મુખ્તલિફ ફિલ્મે તિરામે દેખને મેં મશગૂલ રહતે બલ્કે  
હર કિરમ કી છોટી બડી બુરાઈયાં ઉન કે અન્દર મૌજૂદ થીની. ઉન કી ઈસ્લાહ  
કે અરખાબ યું હુથે કે મકતબતુલ મદીના સે જારી હોને વાલે સુન્નતોં ભરે  
બયાન “અલ્લાહ રૂઝ કી ખુફ્યા તદબીર” કી કેસિટ સુની જિસ ને ઉન્હેં  
સરતા પા હિલા કર રખ દિયા. ઈસ કે બા'દ રમાનુલ મુખારક મેં એ'તિકાફ  
કી સાંઘાદત હાસિલ હુએ ઔર આશિકાને રસૂલ કે સાથ તીન દિન કે મદની  
કાફિલે મેં સફર કા શરફ મિલા. ﴿أَلْحَدْبُلُ لِلْحَدْبُلِ وَهُوَ دَاءٌ وَتَمَّ إِذَا  
مાહોલ સે વાબસ્તા હો ગએ, પાંચોં વકત નમાજોં કી પાબન્દી હૈ, અલ્લાહ



**ਫਰਮਾਨੇ ਮੁਸਤਕਾ** : ﴿كَلَّا لِتَعْلَمَ عَلَيْهِ وَاللَّهُ أَعْلَم﴾ : ਤੁਮ ਜਲਦੀ ਭੀ ਹੋ ਮੁੜ ਪਰ ਫੁਰਦ ਪਵੇ, ਕੇ ਤੁਮਾਰਾ ਫੁਰਦ ਮੁੜ ਤਕ ਪਹੁੰਚਨਾ ਹੈ। (ਖੋਜਾਈ)

ਉੜ੍ਹ ਕਾ ਕਰੋਡਾ ਕਰੋਡ ਏਹਸਾਨ, ਕੇ ਵੋਹ ਈਨਸਾਨ ਜੋ ਈਂਟ ਕੇ ਬਣਾਨੇ ਭੀ ਮਲਿੰਡ ਕਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਥਾ ਧੇਹ ਬਧਾਨ ਫੇਤੇ ਵਕਤ ਤਖ਼ਲੀਗੇ ਕੁਰਆਨੋਂ ਸੁਜਾਤ ਕੀ ਆਲਮਗੀਰ ਗੈਰ ਸਿਧਾਸੀ ਤਹਾਰੀਕ ਦਾ ਵਤੇ ਈਸਲਾਮੀ ਕੀ ਤਜ਼ੀਬੀ ਤਰਕੀਬ ਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਏਕ ਮਲਿੰਡ ਕੀ ਜੈਲੀ ਮੁਸਾਵਰਤ ਕੇ ਨਿਗਰਾਨ ਕੀ ਛੈਚਿਅਤ ਸੇ ਬੇ ਨਮਾਜਿਯੋਂ ਕੋ ਨਮਾਜ਼ੀ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਜੁਸਤਯੂ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਈ ਗਰ ਚਾਹਤ ਹੋ ਨਮਾਜ਼ੇ ਪਛੋਂ, ਮਦਨੀ ਮਾਹੋਲ ਮੌਕੇ ਕਰ ਲੋ ਤੁਮ ਅੰਤਿਕਾਫ  
ਨਕਿਯੋਂ ਮੌਕੇ ਤਮਨਾ ਹੈ ਆਗੇ ਬਛੋਂ, ਮਦਨੀ ਮਾਹੋਲ ਮੌਕੇ ਕਰ ਲੋ ਤੁਮ ਅੰਤਿਕਾਫ

(ਵਸਾਈਲੇ ਬਜ਼ਿਸ਼ਾਸ, ਸ. 640)

**صَلُّوٰعَلٰى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ**

ਧਾ ਰਖੋ ਮੁਸਤਕਾ ! ! ! ਹਮੇਂ ਈਂਟ ਸਈਂਦ ਕੀ ਖੁਸ਼ਿਆਂ ਸੁਜਾਤ ਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਨਾਨੇ ਕੀ ਤੌਝੀਕ ਅਤਾ ਫਰਮਾ। ਔਰ ਹਮੇਂ ਛਾ ਸ਼ਰੀਫ ਔਰ ਦਿਧਾਰੇ ਮਦੀਨਾ ਵ ਤਾਜ਼ਦਾਰੇ ਮਦੀਨਾ ਚਲੀਅਲ ਅਤੇ ਮਦੀਨਾ ਕੀ ਦੀਂਦ ਕੀ ਮਦਨੀ ਈਂਟ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਸੀਬ ਫਰਮਾ।

ਤੇਰੀ ਜ਼ਬ ਕੇ ਦੀਂਦ ਹੋਗੀ ਜ਼ਬੀ ਮੇਰੀ ਈਂਟ ਹੋਗੀ  
ਮੇਰੇ ਘਰਾਬ ਮੌਕੇ ਤੂ ਆਨਾ ਮਦਨੀ ਮਦੀਨੇ ਵਾਲੇ

(ਵਸਾਈਲੇ ਬਜ਼ਿਸ਼ਾਸ, ਸ. 424)

**ਮੁੜ ਗੁਨਹਗਾਰ ਪਰ ਭੀ ਕੁਰਮ ਕੇ ਛਿੱਟੇ ਪਤੇ :** ਏਕ ਈਸਲਾਮੀ ਭਾਈ (ਉਮ 22 ਸਾਲ) ਬੇ ਨਮਾਜ਼ੀ, ਫਿਲਖੋਂ ਤਿਰਾਮੋਂ ਕੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਔਰ ਬਿਗਡੇ ਹੁਏ ਨੌਜਵਾਨ ਥੇ, ਬੁਰੇ ਹਮ ਨਸ਼ੀਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਫੇਸ਼ਨ ਕੀ ਅਂਧੇਰਿਯੋਂ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਭਟਕ ਰਹੇ ਥੇ, ਬੁਰੀ ਸੋਹਭਤ ਕੀ ਵਜ਼ਾਫ਼ ਸੇ ਜਿਨਦਗੀ ਕੇ ਸ਼ਾਬੋ ਰੋਜ਼ ਗੁਨਾਹਾਂ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਬਸਰ ਹੋ ਰਹੇ ਥੇ। ਛਿਲਾਲੇ ਮਾਹੇ ਰਮਾਨੂਲ ਮੁਬਾਰਕ (1426 ਸਿ.ਈ.) ਆਸਮਾਨੇ ਹੁਨ੍ਹਾ ਪਰ ਜਾਹਿਰ ਹੁਵਾ, ਰਹਮਤੇ ਖੁਦਾਵਨਾਂਦੀ ਉੜ੍ਹ ਕੀ ਬਾਰਿਥਿਆਂ ਬਰਸਨੇ ਲਗੀ, ਉਨ ਪਰ ਭੀ ਕੁਰਮ



ફરમાને મુસ્તશ : مَلِيٰ لِلشَّاعِلِ عَلَيْهِ الْبَوْسُمْ : જો લોગ અપની મજલિસ સે અલ્લાહ કે જિક ઔર નબી પર હુરદ શરીર પઢે બિગેર ઉઠ ગયે તો વોહ બદખૂદાર મુદરાર સે ઉઠે. (અલ્લાહ)

કે છીટે પડે ઔર વોહ કરીમિયા કાદિરિયા મસ્ઝિદ મેં હોને વાલે ઈજતિમાઈ એ'તિકાફ મેં રમજાનુલ મુખારક કે આધિરી અશરે મેં મો'તકિફ હો ગયે. ઉન કી ખજાં રસીદા જિન્દગી કી શામ મેં સુખે બહારાં કે મદની કૂલ ખિલને લગે, ઉન કો તૌબા કી તૌફીક નસીબ હુએ, ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ વોહ નમાજી બન ગયે, દાઢી ઔર ઈમામા શરીર સજાને કી સાચાદત ભિલ ગઈ, તજીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર જેર સિયાસી તહરીક, દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં કી તરબિયત કે એક માહ કે મદની કાફિલે મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફર નસીબ હુવા, ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ તા દમે તહરીર એક મસ્ઝિદ કે જૈલી કાફિલા જિમ્મેદાર કી હૈસિયત સે દા'વતે ઈસ્લામી કે મદની કામોં મેં હિસ્સા લેને કી સાચાદત હાસિલ કર રહે હોય.

મરજે ઈસ્યાં સે છૃટકારા ચાહે અગર, મદની માહોલ મેં કર લો તુમ એ'તિકાફ  
આઓ આઓ ઈધર આ ભી જાઓ ઈધર, મદની માહોલ મેં કર લો તુમ એ'તિકાફ

(વસાઈલ બાજિશાશ, સ. 639)

صَلُّوٰ عَلَى الْحَمِيْبِ ! صَلُّوٰ عَلَى عَلِيٍّ مُحَمَّدَ

અલ્લાહ

## ઈદ મુખારક

ઈદ કી મુખારક બાદ દેને કા તરીકા

સહાબે કિરામ ઈદ કે હિન જબ મુલાકાત ફરમાતે તો  
એક દૂસરે કો મુખારક બાદ દેતે હુએ યું કહતે : (يَا'نી અલ્લાહ મિનَأَوْ مِنْكَ) تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَأَوْ مِنْكَ (યા'ની અલ્લાહ પાક હમારે ઔર આપ કે આમા'લ કબૂલ ફરમાયે.)

(فتح الباري ج 2 ص 44)

જબ ગુજર જાંબેંગે માહ જ્યારહ  
તરી આમદ કા કિર શોર હોગા  
કયા મેરી જિન્દગી કા ભરસોસા  
અલ વદાઅ અલ વદાઅ આહ ! રમજાં

30 રમજાનુલ મુખારક 1439 હિ.

15-6-18



ના  
ન

## ઈमान की अलामात

फरमाने मुस्ताफ़ा : مَلِكُ اللّٰهِ عَنِّيهِ وَإِلٰهُ دَّوْلَتٍ

ईमान के सतार से जाईद शो'बे  
(अलामात) है और हया ईमान  
का एक शो'बा है.

(مسلم، ص ٢٥، حدیث: ١٥٢)

